



MAGYARBARÁT.

Masson Izabella: A LÉLEK IGENYE A VE-
SZÉLY ÓRÁIBAN. — Mérő Mihály: A VEZÉR-
LŐ FEJEDELEM NEVELŐJE. — Schrotty Pál
O. F. M.: A PÁPÁK TÖRTENELMI TÁVLAT-
BAN. — Kis Szaléz O. F. M.: AZ EGYSEG FE-
LÉ. — Dám Ince O. F. M.: A „HORDOZÓ MÁ-
RIA” VALLÁSELETI SZEREPE MÁTRAALJÁN.
— Kilián Csaba O. F. M.: KÖNYVNAP UTÁN. —
Ungi Ivánné: ELMÉLKEDÉSEK. — Dr. Monos-



tory Elekné: A GYERMEK IGAZI BOLDOGSÁ-
GA A SZÜLŐK ÖRÖME. — Népünk ajkáról:
SZENT ANNA UJJÁNAK ÉNEKE. — P. Feny-
vessy Jeromos O. P.: SZENT MARGIT EGYENI-
SÉGEBŐL. — Molnos Ibolya, pilismaróti Bozóky
Kálmán és Radványi Sándor versel. — GALAMB-
DÚC. — RENDI ÉLET. — ÚJ KÖNYVEK.
Lapunk jelen számának címlapját és fejlécét
ILLESY PÉTER FESTŐMŰVESZ rajzolta.

FERENCES KÖZLÖNY.

«MAGYAR BARÁT»

előfizetési ára egész évre 5.— P, félévre 2.50 P, egyes szám ára 50 fillér.

Csekkszám: 51.581. Üres befizetési lapot 3 fillérért a postán kaphatunk.

A kéziratokat minden hó 25-ig küldjük a szerkesztőségbe.

Kéziratokat nem őrzünk meg, csak portó mellékelése esetén küldünk vissza.

Kiadja a Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Ferences Rendtartomány.



Péter és Pál napja a Margit-körúti egyházközségben.

Egőpiros rózsák száza hirdették a templomba tóduló hívőknek a vértanuk sötétvörös selymében pompázó ünnepi oltáron, a művészi en állfonódó gyönyörű viráfgalon, hogy fön-ségesen megindító nagy szertartás emell ki ezt a mindnyájunk előtt oly kedves névnapit ünnepet.

A zenés nagymisé, mint eddig is, nagy segédlettel forrón szeretett Pál atyánk celebrálta, utána pedig az egyházközség világi elnöke, dr. Szmertnik Andor táblabíró a tanács-tagok, s különböző egyházi alakulatok élén a következékben üdvözölte Öt.

„Főtisztelendő Tartományfönök Úr, jószágos Pál Atyánk!

Azon nagy napok közt, melyeken a küzdő Egyház a diadalmas Egyházat ünnepli, Mindenszentek ünnepe mellett a legmagasatosabb Szent Péternek és Szent Pálnak ünnepe:

azé a Szent Péteré, aki gyenge emberből megingathatatlan köszikla lett —

s azé a Szent Pálé, aki Szent Péterrel együtt a férfikor delén túl is soha nem lankadó tüzzel és energiával teljesítette isteni küldetését.

Boldog az, akinek öközülük adott pátrónust és példaképet az isteni Gondviselés.

Epen ezért különös öröm nekünk, az Országúti Ferences plébánia híveinek, hogy ilyen kimagaslóan magasztos pátrónusának ragyogó napján ünneplhetjük egyúttal a mi nagyon szeretett Tartományfönök Atyánkat, akít idejövetelekör — ennek már huszonkét éve — azonnal szívébe zárt a mi egyházközségünk és annak mindenegyes tagja.

Azóta sok ósz hajszál vegyült a mi Pál Atyánk hajába — és mégis a mai szentmisét ezekkel a szavakkal kezdte: „Oltára elé lépek az Úrnak, akít megörvendeztetit az én ifjúságomat.“

Valóban! Az Úr nemcsak ott túl örvendeztetit meg örök ifjúsággal az Ó választottjait, de már itt a földön

is megáldotta azokat az ifjúság el nem muló kincseivel...

S amikor ma a szentmisén hálát adtunk a jó Istennek, amiért a mi Pál Atyánkat adta nekünk, mindannyian arra kértük és kérjük most is a jó Istent, tartsa meg minékünk és egyházunknak a mi nagyon szeretett Tartományfönök Atyánkat a mai gondterhes idökön túl sok-sok békés esztendőn át egészségben és a mostani lelki fiatalságban!“

A szónok szavait talán még soha nem tapasztalt meleg átérzéssel, mely bölcsességből áradó megindító elmélkedéssel köszönte meg a szeretetért mindig szeretettel fizetendő legnemessebb lelkü „Magyar Barát“ — Páter SCHROTTY PÁL.

Cz.

Páduai Szent Antal ünnepe Pécsen. Szent Antal pécsi ünneplése az idén sem maradt mögötte a hagyományos ünnepléseknek. A Szent ünneplésére triduummal készültünk, amelyet P. Faddy Ottmár, O. F. M., simontornyai házfönök tartott. Az ünnep előtt a III. rendi nővérek fáradságot nem ismerve, buzgón gyűjtöttek a szegények számára, hogy az idén is megrendezhettük a hagyományos Szent Antal napot. 1000 szegényt gulyással és jó puha kenyérral vendégléltünk meg. A nővérek buzgó gyűjtésére, és a hirdetésekre szépen gyűlt össze a pénz és a természetbeni adomány. P. Csizsár Teodóz, házfönök-igazgató atya közbenjárására a városi hatóság kiutalta a gulyáshoz szükséges hús-, valamint a kenyérhez szükséges lisztmennyiséget. Így tehát nem volt semmi akadály a szeretetebéd osztásának. A Szent ünnepe előtti napon a jó III. rendi nővérek már szorgalmasan dolgoztak, megtettek minden szükséges előkészületet a főzéshez. Szent Antal ünnepe a rendház udvarán 19 üstben főtt a finom gulyás és körülöttük a III. rendi nővérek munkálkodtak kifogyhatatlan szorgalommal és szeretettel. Elérkezett a dél, a ferencesek udvarát jó „gulyás“-illat tölti be, a szegények pedig sorbaállítva türelmesen várták az ebédosztást. P. Faddy Ottmár, az ünnepi szónok hatalmas szava betöltötte az udvart, intve a szegényeket hálára és szeretetre a jó Isten és a pártfogójuk, Szent Antal iránt. Utána imával megkezdődött az ebédosztás, amellyel 1000-nél több szegény érezte Szent Antal szeretetének

kisugárzását és a pécsi III. Rend irlgalmasságát. A háborús nehézségek mintha elmúltak volna, úgy segítettek a jó lelkek anyagilag a szegényeket. Szent Antal e napon is valóban az irlgalmasság csodáját művelte Pécsen. Kiárasztotta irlgalmasszeretetének bőségét, és közelebb hozta a szegényt és gazdagot.

Szombathely. Szent Ferenc Világi Rendjének szombathelyi rendi községe 1944. évi június hó 11-én d. u. 1/25-kor a ferencrendi templomban ünnepélyes beöltöztést és fogadalomtételt tartott. Az ünnepi szertartást Kovács Sándor megyéspüspök úr öngyméltósága végezte. Utána a megyéspüspök úr főpásztori elnökléttel Ferences Napot rendeztek a Kultúrházban. Finta Sándor tartotta a megnyitót, Székely László dr. pki. tanácsos az ünnepi, Kovács Sándor megyéspüspök úr pedig a záróbeszédet. Az ünnepi szertartást Szent Ferenc Atyánk szellemének időszerűségét és korunkat megváltó erejét hangoztatták a jeles szónokok. Bálint Irén szavalata, Krepli Jolán éneke, Korénika Géza zongorajátéka emelte az ünneplés fényét. A Világi Rend, a Szent Klára Leánykör és az Asszisi Szent Ferenc Cserkészcsapat vezetősége beszámolóban ismertette működését. Az ünneplés megszervezésében P. Vados Pál OFM. rendi kormánytanácsos és a Világi Rend országos tanácsának tagja végezte az orozslánrészt. Szent Ferenc Atyánk áldása legyen munkájukon!

Kunágota. Június 5-én, a bérmálás napján szeretetlakomában részesítettek testvéreink a falu szegényeit. 15 tyukból csigalevest, főtt tyukhúst paradicsomszószsal, 21 kg. húsból disznópaprikást, 63 fonatos kalácsot, 7 tortát és nagymennyiségű aprósüteményt és 14 liter bort gyűjtöttek össze. A bérmáló püspök úr öngyméltósága, Hamvas Endre, boldogan nézte a fejedelmi lakmározást. minden szegényhez szolt pár szót, ő nyitotta meg az ebédet s fejezte be áldásával. Beszédében a szegénység enyhítésére buzdította a testvéreket. Június 13-án, Szent Antal ünnepe megisméltették a szeretetebédet, a templomban pedig 49 cipót és 40 liter tarhonyát osztottak ki. A kunágotai terciáriustestvérek az ország első községeiből valók, munkájuk mindig dicsőséget szerez a Világi Rendnek. Isten áldja meg valamennyiüket, s fizessen meg a jötevőknek!



XXIV. ÉVF. 7. SZÁM
1944. JÚLIUS 15.

FELELŐS KIADÓ ÉS SZERKESZTŐ:
P. DR. DÁM INCE OFM.

MEGJELENIK
MINDEN HÓ 15-ÉN

A lélek igénye a veszély óráiban

Masson Izabella, polg. isk. igazgató.

Sok szó esik mostanában arról, hogyan töltsük el idejüket az óvóhelyek menekültjei. Vannak óvóhelyek, ahol mindenki összehúzódva, szótlanul várja a vész elmúltát. Vannak óvóhelyek, ahol izgatottan és rémülten találgatják a becsapódásokat. Ismét másutt kedélyes beszélgetéssel és vidám tréfálgatással igyekeznek derűsíteni a nagyon is komoly perceket. Sőt hallottunk eseteket, hogy sokan kártyapártikat rendeznek, hangos viccelődéseket engednek meg maguknak s szeszes italokat fogyasztanak.

Az izlések különbözőek s így felesleges arról vitatkozni, hogy kinek van igaza. Azonban az óvóhelyeket nem válogathatjuk meg izlésünk szerint. Így megtörténhetik, hogy fegyelmzett, komoly emberek kénytelenek végigszenvedni mások izléstelenségeit. Jobb, ha elfelejtjük a bajunkat — mondják ezek — s másokat is kényeszeríteni akarnak a „felejtés“-re.

Lehet-e józan ésszel így viselkedni a halálos veszély pillanataiban? Mondhatja-e valaki, hogy legokosabb „elfelejtéssel“ védekezni a nagy pusztulás perceiben?

Hiszen lehet, hogy mi egészen „bombabiztos“ helyen vagyunk. De ugyanakkor nem szenved-e sok más testvérünk a halálküzdelem nehézségeit? Lehet-e stílusos a szórakozás akkor, amikor mások halálhörgése hallatszik? Lehet-e őszinte a nevetés akkor, amikor a lélek legmélyén a halálirtózat lappang. Mert ne mondja senki, hogy tréfálgatással el lehet csitítani a lélek aggodalmát. És ne mondja senki, hogy a sivító bombák hullásakor nincsen halálfelelem a lelkében.

Igenis, a komoly veszély pillanataiban minden lélek megrendül. Minden lélek mélyén megszólal a figyelmeztetés: Vigyázz, hátha ütött utolsó órád! Az utolsó óra érkezése pedig olyan nagy esemény, amit egyetlenegy lélek sem fogad megrendülés nélkül. „E pillanatban még

élsz, de lehet, hogy néhány perc múlva meg kell jelenned az Örök Bíró előtt!“ Ez a lélek szava. Bizonyíték, hogy minden ember lelke mélyén ösztönszerűleg megszólal ez a hang. Hiába akarja a cinikus ember az akarat erejével elnémitani, legföljebb túlkiabálni lehet, de elhallgatni nem. Végezetül is belecsendül a hangos nevetésbe s eltorzítja az izléstelenkedőket. Csak egy mód van a lecsendesítésre s ez a lélek ki-elégítése.

Mit akar tőled a lélek? Semmi mást, csak illő előkészületet a nagy útra, az örökkévalóságra. A lélek izlése azt kívánja, hogy rendbeszedetten kerüljön a legnagyobb Úr elé. A lélek vágyódása, hogy kapcsolatot találjon az Istenhez. Ezért kell a halálveszély pillanataiban mód adni a léleknek a komoly előkészületre.

Egy súlyos vasuti szerencsétlenség sebesültjei között a jelenlévő katolikus pap hangosan mondja el a tökéletes bánat imáját s adja meg utána a feloldozást. A sebesültek vallási különbség nélkül buzgón mondják vele az imát. Utána a lelkek megnyugodnak s hálásan tekintenek a haldokló pap felé. A Titanic katasztrófájánál egy protestáns lelkész ajkán felhangzik a zsoltár s utána egy szívvel, egy lélekkel imádkozzák a jelenlévők: „Erős várunk nekünk az Isten!“ S valóban erős lélekkel mennek a hülámsírba.

De miért várnánk meg az óvóhelyen a halálhörgés pillanatát? Mihelyst egybegyűlnek a szorongó lelkű emberek, elégítsük ki a lélek mélyén élő vágyat. Végezzünk közös imát!

Közös imádkozás! Hangos előimádkozás! Rendkívül szokatlan a mai társadalmi életben, sőt a családi életben is. Valami álszemérem tartja vissza az embereket, hogy ilyesmivel előhozakodjanak. Valami különös gátlás szállja meg a lelkeket, aminek nagyon jól ismerjük a

történelmi hátterét. Pedig csak a kezdet nehéz, csak meg kell törni a jeget. Csak egy bátor lélekre van szükség, aki megindítja a hangos imádkozást. — A többi már könnyen megy s csakhamar tapasztaljuk, hogy mindenki szívesen csatlakozik. Akár hangosan, akár hangtalanul, akár a vallásunkhoz tartozik, akár más-
hoz.

A közös ima összekapcsolja a lelkeket. Először egymás között. Erezzük, hogy közelebb jutunk egymáshoz, testvérek vagyunk a veszélyben, egymás támogatásában, megsegítésében. Testvérek vagyunk az Istenhez való fohászkozásban is, aki bizonyára jobban meghallgatja ezt a többszörös imát, mint a magányos ember szavát. Az Istenbe való kapcsolódás mindig erősebb lesz s a lélek halálfélelme lassan bizakodásba megy át: Istenem, bízom a Te irgalmadban! Az arcok lecsendesednek, a hang megerősödik, az irtózat elmúlik s mindenki egyet érez:

Uram, a Te kezdedben vagyunk, legyen meg a Te akaratod!

S ezzel el is készült a lélek arra, hogy Isten előtt megjelenhessen. Isten és én! Én és velem együtt szenvedő testvéreim! Ez minden, ami kitölti ezekben a komoly percekben a lélek tudatát. Megszűnik és semmivé válik minden más. Érzi, hogy társadalmi, anyagi, műveltségi, vallási különbségek mind-mind mulandók az egy örök Istenhez és az örök lét szédítő végtelenségéhez mérten. Az ima által a lelkek egységbe olvadnak s ez az egység az igazi szeretet. A szeretet pedig bátorságos utat nyit a szeretet forrásához, Istenhez.

Az örök szeretethez, az Istenhez vezető útnak megtalálása a legfőbb igénye minden léleknek a veszély pillanatában. Akinek van annynyi bátorsága, hogy ezt az utat megnyissa szorongó embertársai előtt, az százszorosan áldott munkára vállalkozik.

~~~~~

## Betegségeinkben ovcosságunk.

### Szent Ferenc missziója a társadalomban.

Szomorúan szögeztük le azt a fájó, tapasztalt igazságot, hogy „romlásnak indult hajdan” erős család, mert támasza és talpköve megingott, részöfélbe került. Ezt csak úgy akadályozhatjuk meg, ha a családot a régi, jól bevált alapokra visszahelyezzük, a szent család szellemével megnemésítjük, beoltjuk.

Egyik kiváló író olyan szépen és helyesen állítja a családról: „A család olyan az örök tragédiák zuhatagában, mint boldog sziget a sötét vizek hátán.” Tehát legyen is minden család ilyen, mert a szent család ilyen rolt.

Az élet tengerében sodródniak-fodródniak az emberek, halál-örvénybe kerülnek, bűn-zuhatagba megfordulnak, szenvedély-jéghegybe ütődnek, körülöttünk minden elsötétedik, beesteledik, oly jó, ha közelben szigetet pillanatanak meg, s küzdve eljutnak oda hajótöröten is, mert ott béke, nyugalom, boldogság uralkodik és vár rájuk. Még a tékozló gyermekeket is elfogja a honvágy s ha haza kerülhetnek, a régi család meleg fészkeire, észre térnek, megjavulnak. Mert a család meleg tető, mely a lakóit megőrzi az idő s élet viszontagságától; a család erős kar, mely roskadozó tagjainkat támogatja; oázis a család, mely a világot sirtagjában a veszedelmes Számum ellen biztos védelmet nyújt öréink. Mi lenne az emberiséggel, ha család nem lenne? Szerető, gondos édesanyjék s aggódó, dolgos édesapák nélkül a világ sírár, kopár, kietlen radovná válna s az emberek rosszabbak lennének a legreszedelmesebb állatnál. Mert az iskola fontos, mert tanít s műveli az emberek elméjét, nerét-lelkét, de a családot nem pótolhatja és helyettesítheti, mivel az első tanító

a családnya és családtya, az iskola csak folytat és tökéletesít. Az iskolában elsajátított ismereteket hamar és könnyen elfelejtjük, a kapott tanítások feledésbe mennek, de a szülői házban hallott, tanult, látott, ellesett oktatások-szokások a sűrű tartanak s megmaradnak elménkben-lelkünkben.

A madár is a régi fészket nem gyújtja fel, nem hagyja el, hanem kitatarozza, jó az neki mindig. Ha veszendőbe mentek a családi élet szépségei — nemese értékei, újítsuk fel emléket, jussanak eszünkbe a boldog idők: „hej gyermekkor, jöjj vissza egy szóra!” Allítsuk magunk elé a régi, boldog napokat, idézzük vissza lelkünkben édes szüleink jóságos arcát, könnyező, szomorú szemét, amikor betegek roltunk, vagy rosszkodtunk: az emlékekből restauráljuk-tatarozzuk dűledező erkölcsi elveinket s visszaállítjuk a rendes útra.

Szent Ferenc atyjánk egyenesen a család épen és ébren tartására alapította isteni sugallatra a harmadik rendet, hogy a világban, illetve a családi körben élők együtt maradjanak, együtt küzdjenek — dolgozzanak, közösen örrendjenek, boldoguljanak és üdrözöljenek. A családtagok az istenadta keretek között is úgy megismerhetik, szerethetik, szolgálhatják a jó Isten s elérhetik a jobb, szebb, tökéletesebb lélekszínvonalat, ha a körtülményeikhez mérten rövidebbre fogott szabályokat megtartják, mintahogy ugyanezt elérni szent kötelességük a kolostorban lakó ferences férfi és nő szerzeteseknek. Mert minketten családban élnek: egyik a vér-szerintiben, a másik a lelki családban.

P. Réthy Apollinárisz O. F. M.

Ha elolvastad,

küldd honvédismerőseidnek a Magyar Barátot!



# A Vezérlő Fejedelem nevelője

Írta: Méré Mihály.

Zrínyi Ilona idején centenárium, de még inkább a mostani nehéz idők fel kell, hogy elevenítsék egy méltatlanul elfeledett építő magyar emléket.

Bárkányi János neve nemcsak Zrínyi Ilona és Rákóczi Ferenc nevével és a legnagyobb magyar szabadságharcossal forrt össze, de egyúttal az akkori magyar katolicizmus megrendítő küzdelmeivel, hősi erőszítéseivel és korszakalkotó föllendülésével. Ha ennek az egyetlen ferences barátunk mozgalmas életét végigkísérjük, mintegy keresztmetszetben látjuk a régmúlt kornak sorsfordulóit, de látjuk a magyar élniakarás hősi feszületét is szomorú két évszázad komor boltíveivel alatt.

A szécsényi ferencesek klostromában az 1663-ik évet írták akkoriban. Egy napon megjött Koháry főkapitány üzenete, meneküljenek a ferencesek, mert jön a török nagy erővel. A szécsényi kolostor már végigelt egy török megszállást, dacolt a hitszakadás örvényeivel. Es ime őt oldalról zúdult a Felvidék völgyeire és váraira a török roppant serege. Az Ipoly völgyébe „az oláh bég rontott oláh, tatár hordákkal rablásra és dúlásra.” A hős Koháry kénytelen volt Szécsényből elvonni csapatait, hogy legalább Füleket várát tudja megvédeni.

A ferencesek az üzenetre szétszóródtak a még meglevő kolostorokba a rabló hadak elől, amíg a vidékről a csapás el nem mulik. Egyrésztük Szegedre igyekezett az Alföld letarolt és feldúlt sivatagán, ahol a török basa megtúrta a rendházat. A fiatal Bárkányi a rend teológusai közt menekült. Ez a menekülés jellemezte akkor a barátok sorsát és egyúttal Bárkányi jövőjének küzdelmes életét.

## A barát a viharban.

A fiatal Bárkányi tehát Szegedre menekült, hogy ott készüljön pappászentelésére. Itt nem maradhattak sokáig, hiszen a török megtúrta ugyan a rendházat, de nem engedte nagyobbítani, nem tűrt benne nagyobb számú ferencest. A teológusoknak Kassára kellett jönniök, ahol valamivel jobb helyzetben voltak. Ezt a jobb helyzetet úgy kell elképzelni, hogy a kolostor nagyobb része a katonasága volt. Ott tartották az ágyúk alkatrészeit, a puskaport a tanulóterem mellett. Végre Bárkányit, a fölszentelt pátert Gyöngyösre küldik, tehát újra török hódoltság területre.

Ki tudná százötven ilyen év rettentő küzdelmeit, állandó megaláztatásait foltarni?! Volt idő, amikor a gyöngyösi barátok a városukon kívül majdnem háromszáz faluba jártak-keletek a Garamtól a Hernádig, a Vágtól a Tiszaig, mert a háromszáz faluban nem volt katolikus pap. Egy régi ferences barát megható egyszerűséggel írja számunkra örök tanulsággul e csodálatos, vérző szakavat: „Pásztorkodtunk mink is mind az előbbi darabos, zordon, deáktalan, keserűséges üdökben, mind a mostani töröttebb üdökben több helyeken... Mink barátok őrzöttük Isten kegyelméből azon kevés nyáját, mely most nagy sereggé növekedett. Az szemenként csirázó katolikusoknak első nevelője volt Franciskánus...”

Igy haladt Bárkányi tovább, Gyöngyösről Fülekre, a Koháryak ősi sasfészkébe. A buzgó katolikus főúri család nagy pártfogója volt a ferenceseknek, hiszen a gömői, zólyomi katolikusok eb-

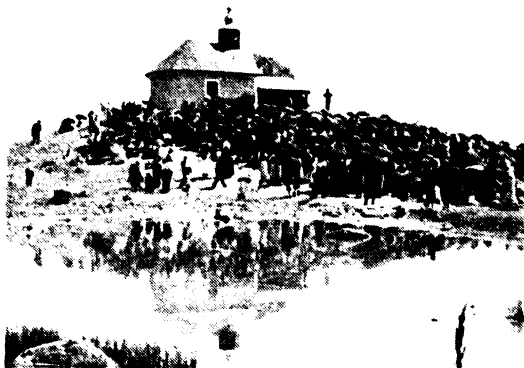
ből a kolostorból nyerték a hit vigasztalását. A ferencesek iskolát is alapítottak ott a Felvidék számára. Sajnos, nemsokára Thököly hadai ezt a szép helyet is szétválták és a hős Koháry főkapitány, a nagy Mária-tisztelő magyar vezér nehéz és hosszú fogságba került.

A fiatal Bárkányit most Homonnára választják meg gvardiánnak, egy másik buzgó főúri család, a Drugethek városában. Örömmel kezdi meg Zemplén északi helyén előjárói tisztét. De a Gondviselés a nehéz megpróbáltatás tüzeiben forgatja a fiatal pátert. Mert alighogy megkezdte működését, máris rájöttek Homonnára a fölkelők. Előre meg is üzenték, hogy a barátokat elevenen megégetik. Elszéledtek tehát a kolostor tagjai, hogy a veszély elmúltával visszatérjenek. Menekülés közben Bárkányi helyettesét, P. Szokolt kíséreléssel együtt elfogta egy hajdú csapat. Levetkőztették, láncokat raktak rájuk, ütötték és úgy kergették maguk előtt. Barkóczy Sándor főtiszt sajnálta meg őket és váltotta ki a kegyetlen fölkelők kezéből 18 tallérral.

Amikor a felkelők elvonultak a letarolt vidékről, Bárkányi visszatért hegyi rejtekeiből és a kolostor rendbehozatalához látott. De alig melegedtek meg az épülő fészekben, újra rázúdultak a csapatok a még alig éledő vidékre. Kelet felé menekült



Takács József: Szent Anna oktatja a kis Szület.



**Az abasári Szent Anna-kegyhely ezernyi búcsústömege.**

Bárkányi társaival. Most meg orosz rablócsapat fogta el őket a hegyek közt, hogy majd jó váltságpénzt zsaroljanak ki értük. De Bárkányinak se ideje, se kedve nem volt a rablók fogságában vesztegetni drága idejét, amikor annyi fontos feladat várta őt. Egy éjszaka megszökött és a fölkelőktől elárasztott megyéken át bujdosott Szendrőig, ahol egy kolostoruk volt.

De jó lett volna Bárkányinak egy kis nyugalom, pár évig csöndes imádság és békés munka közt élni a Bodva szép völgyében! De itt is nyomon követi a tragikus magyar sors vad hullámszáma.

Ime ezeröttszáz hajdú veszi körül a városkát. A nép a kolostorba menekül. Bárkányi megszánja a lakosságot. Okulva a felkelők eddigi könyörtelen pusztításain, megszervezi az ellenállást. Az ostromlók új és új támadásait visszaveri a pátertől fölbátorított és vezetett nép, úgyhogy a felkelőknek szegényszemre eredmény nélkül kell elvonulni a város alól. De nemsokára még számosabb csapattal megerősítve térnek vissza, ami ellen hiábavaló lett volna a védekezés. Erre a páterek a szemközti vár pincéibe rejtőznek, amíg a testvérüllenség ki nem vonul a Bodva völgyéből.

Nemsokára az ország legészakibb részén, a vadregényes Sztrópkón találjuk Bárkányit, ahová a ferenceseket a Gersei Pethő-család hívta meg. Az üldözött magyarság kisebb rajai mind északabbra menekültek, egész a lengyel határig keresve nyugodt helyet e szerencsétlen hazában. Állandó népvándorlás volt ez, a sors ostorától üzött nép bolgongása. Ezeknek lett hitszónoka Bárkányi.



**Nyári munkában kifáradt népünk imádsága a sári „Annácská”-nál.**

De Bárkányit még sok helye várja a hazának. Olyan helyek, ahol romok és pusztulás van, ahol tehát építeni kell. Jön a rendelet, menjen Lévára, alapítson kolostort, építsen templomot, mert ez a vidék igen fenyegetett a hitszakadók részéről. Bárkányi sok nyomorúság közt küzdött itt három esztendeig. Vettek egy házat, ez kicsi volt a kolostor és a templom részére. Ezért az akkori adatok szerint alamizsnából összegyűjtött összegben, „ötven talláron megvették Józsa István házat”. Mennyi nélkülözést rejt magában egy ilyen kis adat! No és aztán még hátra van a kolostor és templom fölépítése. Koldulni, beteget látogatni, építeni, prédikálni, újra koldulni egy-két újabb teglært. Így épültek az akkori kolostorok. A lévai kolostor egy könyvének hátlapján találjuk Bárkányi sajátkezű bejegyzését. Búcsúzik a lévai rendháztól, mert mennie kell Veszprémbe új kolostort építeni. Talán az utolsó este hajolt erre a könyvre Bárkányi, mielőtt a Dunántúlra indult volna. És az este csöndjében a következő szavakat rötta a könyvbe: „Három év elmulva elfogadván a provincia a veszprémi székházat, a lelkek üdvösségétől ösztönözve oda kell költözöm előljárónak. Egyik nyomorúságból a másikba. Vándorolni kell e nyomorúságos életben, hogy végre elnyerjük az örök életet.”

Es veszi a barát a vándorbotot és megy a Garam menetéről Veszprémbe, ami most szabadult föl a török hódoltság alól. Hogy milyen pusztulás fogadta őket ilyen helyeken, jellemzi az a tény, hogy legtöbbször még a helyét se tudta senki megmutatni, merre lehetett valamikor a ferencesek kolostora.

Amikor rendbehozta a kolostor ügyét, visszarendelték előljárói az ő kedves hegyvidékére, előbbeni szenvedéseinek helyére, Homonnára. És mert szónoki híre az egész Felvidéket bejárta, ezért nemsokára Kassára küldték hitszónoknak. Hatalmas szavú barát lehetett, mert a köznép rajongott érte, de megbecsülték a főurak is, hiszen versenyezve hívták mindenfelé. Többen nagy alapítványt tettek az ő szavain lelkesedve.

Száll az idő. A magyar élet zúg és örvénylik tovább. Thököly hadai és a császáriak véres próbákon mérik össze erejüket. Föl-alá hullámszik a harcok forgatagában a magyar nemzet titokzatos sorsa. És a sötétségben mindjobban fényleni kezd egy derengő csillagkép: a leghősibb magyar asszony, Zrinyi Ilona két kis árvájával.

#### **A Rákócziak sásfészkében.**

Kassán sokat megfordult Rákóczi ifjú özvegye. Ez a nemes és tisztalelkű asszony Bárkányit kérte lelkiatyának. Sok dologban kérte tanácsát és bízta meg fontos ügyek elintézésével. Amikor a magyarság érdeke és az özvegy szíve-vonzalma azt kívánta, hogy a kuruc vezérhez, Thökölyhöz menjen feleségül, Zrinyi Ilona Bárkányit kérte meg, hogy ez ügyről az esztergomi érsekkel tárgyaljon. Levele végén ezt írja Zrinyi Ilona a páternek: „Édes Páter Uram, ezeket kegyelmedre én úgy bízom, mint Lölkiatyámra. Tudom, kegyelmed az én bölcsületimért azt cselekszi, ami legjobb lesz. Kívánva Isten útjában szerencsésen vezérelje kegyelmedet.”

Es a páter, akit Thököly farkasai nem egyszer megüztek, halálra keresték, megteszi az utat és megtesz mindent, amit a magyarság érdekében állónak tart. Zrinyi Ilona elkéri ezután a tartományfőnöktől Bárkányit fia nevelőjének, aki akkor hat éves volt. És Bárkányi czentül hűségesen kitart a

család mellett. Végigéli Munkács kétéves ostromát, amíg tőle is elszakítják növendékét, a kis Ferikét, hogy Bécsbe vigyék és onnan Neushausba.

Ő oktatta a későbbi nagy Fejedelmet az ábécére és a hit elemeire. A kis Rákóczi ábécéskönyvébe ezeket a sorokat írta Bárkányi: „A bölcsesség kezdete az Úr félelme. Kítől minden jóknak áldását kívánja Páter Bárkányi János... fejedelmi nagy Rákóczi familiájának csemetéjére, Rákóczi Ferikére. Kinek az Úr napjait sokakra terjessze, földönmennvben örökösen nagyra nevelje...”

Nemcsak nevelni, hanem védelmezni is kellett Zrínyi Iona fiát és éppen a mostohától. Thökölytől. Thököly sorsa hanyalóban volt és letűnő szerencsét úgy akarta visszanyerni, hogy az ártatlan kisgyermeket állította be közönséges eszközként vakmerő és kétségbeesett tervei szolgálataira. Volt úgy, hogy túszként akarta a kilencéves Rákóczit a török kezére adni, sőt hitétől akarta megfosztani az anyát és gyermekét, természetesen eredménytelenül. Zrínyi Iona hűséges felesége lett Thökölynek, még a számkivetésbe is követte, de katolikus hitét mindvégig megőrizte.

Maga Rákóczi későbbi Önéletrajzában így jellemzi Thökölyt, a mostohát: „A Te segítő kezd, ó végtelen jószág, eszközölte ki, hogy az a kígyó (nem félek őt, mostoha atyámat, még a Te szemében is így nevezni) nem tudott nekem ártani sem testben, sem lélekben... Mert gyakran megkísérelte, hogy elpusztítson... Gyakran megkísérelték, hogy vallásomból eltérítsenek...”

Nagy sorsforduló előtt állott Buda felszabadulása után a magyar nemzet. Végetért a török százötven éves uralma. A Kárpátoktól az Aldunáig a romok hosszú és üszkös láncolata mutatta, hogy Európa e szerencsétlen földjén a világtörténelem legnagyobb tragédiája zajlott le. És még most sem akart vége szakadni a megpróbáltatásoknak. Az elűzött török nyomán a romok mellett föl-alá vonultak az idegen seregek. Segítettek ugyan a török uralom alól felszabadítani az országot, de tömegeikkel, fegyelméletteltségükkel, vadságukkal és gyűlöletükkel újabb ostorai lettek a magyarságnak. Az egykorú írók szerint az idegen nvugati seregek sem voltak jobbak a pusztító törököknél. Az elkeseredett nép nyugtalan rajokban marcangolta egymást.

Ime, egy jellemző példa Bárkányi életéből. Munkács eleste után Gyöngyösre helyezik a pátert, hogy a növendékeket a teológiára tanítsa. Akkoriban ütöttek agyon a kolostorra törő labancok két fiatal ferencest: Csapó Bernardint és Tapolcsányi Pétert.

Védjük Európát, védjük Nyugatot másfél századon át és mindezek után azt a keserves tapasztalatot szereztük, hogy senki igazában meg nem segít bennünket. Közülünk kellett embereknek feltámadni, akik vasakarattal és bizalommal építenek egy újabb jövő számára annyi csalódás után. Ez a szerep várt a barátokra, akik végigszenvedték a török hódoltság szonyait. De nemcsak kolostort kellett építeni, hanem falvakat, városokat újra alapítani. Az elbujdosott, bizalmatlan és elvadult népet visszaédesgetni, a béke új rendjét megteremteti, egyszerre új honalapítást végezni.

Ismét csak Bárkányi életéből látjuk, mire volt képes a hatalmas alkotó erő. Mialatt még a magyar Délvidéken a fölmentő sereg a törökkel viaskodott, máris megindult az építő munka. Bárkányi vette vándorbotját, székére rakta az egyházi szereket: egy oltárkövet, misékönyvet és a legszükségesebb



Bücsücsoport köszönti a kegyhelyet.

dolgokat, hogy Szécsényt újjáalapítsa. És elérkezett egy olyan vidékre, ami az utolsó huszonöt év harcaiban teljes vadonná pusztult. Az elvonuló török a romokon kívül a rettentő pestis-betegséget hagyta hátra, ami a megmaradt csekély lakosságot az északi és keleti hegyiségek rengetegeibe űzte. Sőt egész Morvaországba kivándoroltak erről a vidékről, hogy soha többé vissza ne térjenek arra a földre, ami a hontalanságba űzte őket. Talán vissza sem jöttek volna, ha Bárkányi hívó szava utól nem éri őket. Ime, Bárkányi leveléből pár rövid részlet, amit rendfőnöke parancsára írt. Ez az egyszerű levél aranyfényben kell hogy tündököljön a magyar történelemben:

— Én Fr. Bárkányi János a szent engedelmeség által indíttatva értem ide ezen romokban heverő, elpusztult vidékre, de sehol egy lélek nem akadtam. Végre Halász nevű helységben mégis találtam három kunyhót. Véghe Andráséban telepedtem le és két hetet töltöttem, a szentmiseáldozatot bemutatam, a betegek gondját viseltem és türelemmel vártam Isten kegyelmének áradatát és a vállalni munka megkezdését. A vigasztalás Atyja és irgalmasság Istene pedig megvigasztalt minden szorongatásomban...

— Népies, hazai nyelven meghívó leveleket írtam minden községbe és minden helyre, könnyek



Bugyorral a hátán érkezik egy zarándokcsoport.

közt buzdítva mindenkit, hogy Szent Máté evangélista napjára jöjjenek össze elpusztult klastromukhoz...

— Midőn felvirradt a nagy nap, csapatonkint jött elő a különböző és messze fekvő tájakról a nép és kitörő lelkesedéssel örült az Űrban, hogy az ősi áhitat újjáéledésének reményességét nyerte meg Szent Ferenc alázas fia által. Midőn aztán megérkezünk a külső kápolnához, a székér oldalához szerelt oltáron bemutatam a szentmiseáldozatot, kértem a Mindenhatót, hogy az Ő szent Nevének dicsőségére tegye eredményessé utunkat...

— Azután a város kapujához érkezünk, de a bozót, bürök és cserjék rengetegében nem tudunk áttörni. Kapával, baltával vágunk magunknak utat a kolostorig. Inkább sírni lehetett, mint örülni a rombolás iszonyatosságán, ami szemünk elé tárult. Szécsény a kígyóknak, békáknak és vadaknak lett lakhelye. Kő kövön nem maradt, ház házra omolt és falai szétmállottak. Nagynehezen bejutottunk a templomba és egy kőlocát találva sokakat meggyöntattam és szentáldozásban részesítettem. Azután szentbeszédet tartottam...

— Közös elhatározással jöttünk a kolostorba, hol a legnagyobb szegénységben éltünk: kályha kupa helyettesítette a fazekat, lábost és tányért. Asztalunkat koporsódeszka szolgáltatta, csupasz földön csupaszon, takaró nélkül aludtunk. Az időjárás zordságát december 6-ig viseltük, de beköszöntött a kemény tél s tovább nem maradhattunk. Miután Halász községben nem kaptunk szállást, Gyöngyösre készültünk, hogy a tavasz beálltakor visszatérjünk. Karácsony vigiliáján értünk Pásztóra. A községet lekipásztor nélkül találtuk, azért ott maradtunk s odaadással állottunk a lelkek szolgálatára. Csak hűsvét után tértünk vissza Szécsénybe, ahol elkezdtük kolostori életünket, kézimunkából és alamizsnakéregetésből tartva fenn életünket...

Ez a pár kivonatos részlet Bárkányi leveléből csak a munka kezdetét jelzi. Mert utána „kezők munkájával“ hordták el a törmelékét és végezték a kőművesmunkákat. E mellett természetesen a nép lelki vezetését, összegyűjtését, letelepítését. A szívos magyar életerő csodálatos munkája tört itt elő a barátokon át, és pedig oly eredménnyel, hogy már 1705-ben Rákóczit nagy kolostor és virágzó helység fogadta, amikor a szécsényi országgyűlést kihirdette. Megfordult a kolostor falai között és a templomban az országgyűlésen megjelent 6 püspök, számos prépost, apát, szerzetesfőnök, világi és szerzetes pap, 30 főúr, 25 vármegye küldötte. Rákóczi nevelője tehát szállást készített a Vezérlő Fejedelmnek. De még ennél sokkal többet: örök példát adott a küzdő magyarságnak a legtragikusabb körében. Rákóczi sem feledkezett meg Bárkányiról és a magyar szabadság hűséges barátseregéről, amit naplói, emlékiratai oly meghatóan igazolnak.

Bárkányi időközben Kecskemétre került gvárdiánnak, amely város sokáig a labancok kezén volt. Itt is hatalmas munkát fejtett ki és itt is kimutatta lángoló fajszeretétét. Egykorú író így jellemezte kecskeméti működését: „Klastromunknak gvárdiánja, Bárkányi János, ritka magyarsággal prédikáló atya, két esztendő alatt háromszor egynéhányad magával, egyszer a tanulóifjúsággal kitalatott a városból.“ Kuruc érzelmei miatt történt ez a száműzetés és még a fiatalos ragadást is magával tudta ragadni a kuruc táborba.

Az évek örölkék az öregedő Bárkányit, aki utolsó állomására, Gyöngyösre került. Akkor pusztította a vidéket az újra föléledő, rettentő pestis. A náter agkorával dacolva a régi tüzzel és lelkesedéssel állott a betegek szolgálatába. Megkapta tőlük ő is ragályos betegséget és ez hamar végzett vele. A harctéren hősként halt meg tehát ez a csodálatos lelkű magyar ferences barát Krisztus szolgálatában és nemzete védelmében.



#### FOHÁSZ Szent László királyhoz.

Szent László, magyarok daliás királya,  
Nézz reánk az égből! — Nézz szegény Hazánkra!  
Zord időket élünk. — veszélyben a létünk,  
Oltalmadért esdünk, segítséged kérjük!

Életedben mindig vitézül harcoltál,  
Ellenségeiden diadalt arattál,  
Harcaidat számos esoda is kísérte,  
Jézusunknak voltál bátor, hű vitéz!

Bárdod csapására sziklából víz folyt,  
A pogányok pénze kavicsa változott,  
Bölcs. — Istennek tetsző törvényeket hoztál,  
Egyházunk, szent hitünk javán fáradoztál!

Szeretett is néped, ragaszkodott hozzád,  
Boldog, elégedett volt akkor az ország!  
Kérünk, most se hagyd el, védjed igaz ügyünk!  
Mi is Egyházunkért, Krisztusunkért küzdünk!

Szent Hazánkat védjük, feltjük határait,  
Éllet a reménység, bátorít a szent hit!  
Bízunk az Istenben! — Országunk fennmarad!  
Szent István országa ismét nagy lesz — szabad!

**pilismaróti dr. Bozóky Kálmán.**

#### PÓCSI SZÉP SZÜZ.

Ha bánat tépi: sajongó lelkemet,  
Hozzad viszem mind, nehéz bánatom,  
És neked, szép szűz, Pócsnak ékessége  
Bűnbáró hittel, szívből átadom.

Óh, tekints reám, hallgasd meg kerésem,  
híntél lelkemre, hínt reménységűrt!  
A bűn ereje megtépdési lelkem,  
Védd meg lelkem, e csapongó madárt

Adj nyugalmat és adjál hitet nekem!  
Csak hozzád vágyom, csak hozzád, haza!  
Mert te a könnyek letörlője voltál,  
és te voltál a mindenség: — maga!..

**Radványi Sándor.**





P. Schrotty Pál, O. F. M.

Csak két évig viselte a tiarát Sz. Anasztázius pápa, 496—498-ig. De ezt a rövid uralkodási időt az egyháztörténelem egyik legfontosabb eseménye tette emlékezetessé. Szent Remig. Reims nagy érseke, már régen buzgólkodott Szent Chlodvig, a franciák királyának megtérésén. Apostoli fáradozását 496. karácsony napján, amikor a király 3000 francia főnemessel megkeresztelkedett, nagyszerű siker koronázta. Azóta a francia nemzet az Anyaszentegyházhoz tartozók öskatolikus hitűségével és apostoli áldozatkészségével az Isten országának terjesztésén, minden nemzetenél többet tett, úgy hogy XIII. Leó pápa joggal „az Anyaszentegyház legkedvesebb leányának” nevezte őt.

*Öskatolikus életet és lendületet vitt az Egyháztörténetébe Sz. Simachus pápa közel tizenhat évi (498—514) kormányzása alatt.*

Legfőbb gondja volt az Egyház belső életének az evangélium szerint való mélyítése és fejlesztése, amint a veszedelmes Manicheizmus lépésről-lépésre történt visszaszorítása által igyekezett elérni.

Az általa összehívott zsinaton a római pápa elbőbségét hirdették az Atyák a világ valamennyi püspökei fölött. „akit nem lehet a püspökök ítélőszéke elé állítani, mert ő az Egyház feje”, mint Szent Vitus, viennei püspök mondotta. Ezen a zsinaton szövé tette a római Birodalom egyes helyein még fönálló rabszolgáknak ügyét is és nagy összeget ajánlott fel azoknak szabadonbocsátására.

Párhuzamosan ezzel az eredményes belső működésével, haladt az Egyháznak erőyes kézzel és apostoli kitartással való külső ügyeinek rendezése és fejlesztése.

Apostoli hatalmának minden erejével a pápaválasztás nagy és fontos ügyének az egyházi szellem szerinti rendezését is magáévá tette, amennyiben a legsúlyosabb egyházi büntetéssel sújtotta azokat, akik még a pápa életében már utódjának megválasztásáról tárgyálnak. És itt még a királyokra sem volt tekintettel. „Ne feledkezzék meg sohasem arról, ő császár, írja Zenó császárhoz, hogy ön is csak ember, ha mindjárt a lequaguobb földi hatalomra támaszkodik is. Emlőkezzék! Hol vannak azok, akik a hitet üldözték és megsemmisítéssel fenyegették? Kétségbe nem vonható tény, hogy az igazság üldöztetése quőzelemre vitte azt és ugyanakkor megsemmisítette üldözőit!” Rómát állandóan szépítette. Ő volt az első pápa, aki Szent Péter temploma körül „püspöki lakot” építtetett, ahonnan a pápa az Egyházat kormányozta.

A Belyedere kertjében még ma is látható nagy „fenyőtobozt”, amelynek óriási méreteit csodálja minden római zarándok, ő állította fel Szent Péter terén. Ugyancsak ő látta el ezt a teret nagy kúttal, amelyeknek üdítő vize enyhítette a fáradt zarándokok szomjúságát, és gyönyörködtette a szemlélőt. A pogány Róma romjain templomokat építtetett. Így S. Martino ai Monti híres temploma, a S.

Maria Maggiore közelében is az ő dicsőségét hirdeti. Ezeket a templomokat bőségesen ellátta mindazokkal a dolgokkal, amik fönntartásukhoz szükségesek voltak.

E nagy pápának sírhelye Szent Péter templomának bejárata alatt van.

*Szent Hormisdás, Szent Szimmachus pápa utódja, a jellemerőnek és szerénységnek élő példaképe volt. Uralkodott 514-től 523-ig.*

*Az ő uralkodása alatt alapította Szent Benedek dicső rendjét 520-ban! A Gondviselés mérhetetlen áldással gazdagította az Egyházat és emberiséget ezzel a csodálatos alkotással. „A klasszikus kultúrának megmentői és hordozói” évszázadokon keresztül egyszersmind a keresztény munkának, tudománynak, művészetnek, az élő hitnek és a teológiának, a szent életnek, a hit hirdetésnek, az apostolkodásnak, a vértanuságnak, az Egyház nagyságának, az élő Krisztus dicsőségének is örökké erős hordozói, inspirátorai, apostolai, sokszor megmentői, mindig lelkes, kitartó művelői, soha nem csüggedő védői, ragyogó szentjei, és példaadói, bölcs vezetői,*



A gondviselő Atya virraszt az igazak reménysége felett.

és a halálíg hűséges fiai és gyermekei voltak és a mai napig sem szüntek azok lenni. Nincs emberi szervezet, amely nagyobb érdemeket szerzett az emberiség történelmi fejlődésének előbbrevitelében, és nincs szervezet, amelynek tagjai eredményesebben nyultak volna bele az Egyház tisztán emberi haladásának lendítő kerekébe Szent Benedek fiainál. De nincs Rend sem, melyet jobban áldának a kultúrának, a történelemnek hivatott megírói és kritikus örei és az emberiség legnagyobb értékeinek

lelkiismerets védői! Pápák és fejedelmek, tudósok és művészek, hadvezérek és lelki vezetőik, a csöndes imádkozók és a napestig az élet szörnnyű keringésében kitartóan dolgozók, szociális forradalmak inspirátorjai és a nagy haladások erősekező vezetői és irányítói, gyermekek és aggok, nők és férfiak, az emberi társadalomnak minden rétege soha nem szünt kitartással és hűséggel köti a hasonlíthatatlan érdemeknek azt a koszorúját, amelynél szebbet még nem tettek emberi szervezet tagjainak lábai elé...



## AZ EGYSÉG FELÉ

Szükség idején legnyugtalanitóbb a szegénység. S minél többeket érint a szükség, annál nyugtalanitóbb a szegénység. Immár ötödik éve tart a második világháború. Mi magyarok az első három évet szinte szerencsésen éltük át, de közel két éve mi is mindjobban benne vagyunk a háború mindig többet és többet követelő áramában. Ha azonban csak ennyi lenne az egész, elbirnók. De mind-egyikünk érzi, hogy az ellenségeskedés mélyén elmentéses szellemek üzennek egymásnak végső leszámolást. Ha az anyagok harcához a szellemek harca is kapcsolódik, akkor a győzelem ott van nagyobb eshetőség, ahol az anyagi és a szellemi erők lehető egysége és teljesítőképessége állja a harcot.

Magyar vonatkozásban ez is hozzájárult ahhoz, hogy a magyar keresztény felekezetek és a magyar katolicizmus közötti egységmozgalmat országosan olyan örömmel fogadták. Idegesség azonban mindkét táborban — jó magyar szokás szerint — bőven akadt. Félték mindkét oldalon attól, hogy az Egység Útjának szelleme megbontja a belső fegyelmi egységet, s talán inkább megbontja a hitet, mint egységbefűzi őket. Ennek az elgondolásnak adott kifejezést először szóban, majd írásban is Debrecen kiváló református püspöke, Dr. Révész Imre „Utopia vagy Krisztotópia?” című tanulmányában. A lelkipásztor jelenik meg övéi előtt a tudós és a közönség véleményét igazolni akaró író személyében. Hosszasan és jellemzően elemzi a görög és a latin szentírásban mutatkozó eltérést annak a szentírási szakasznak, melynek legnagyobb a jelentősége az egység szempontjából. A kis mű tudomá-

nyos része nem sokat jelent, inkább a szellem a figyelemre méltó: minden megmozdulásunkban, minden régi vagy új kezdésünkben a möhön előre törő római szellemet véli felfedezni, s ettől félti a maga felekezetéhez tartozókat. Az egységet elképzelhetetlennek tartja a különböző keresztény felekezetek és a római egyház között. S hogy ezt bizonyíthassa, hozza új szentírásmagyarázatát Szent János evangéliumának 10. fejezetének 16. verséről, az annyiszor használt szövegről: És egy akol léssen és egy pásztor.

Dr. P. Vargha Theodorich OFM., a kiváló ferences szentírás-professzor ugyanezen a címen adja ki nagyon komoly tanulmányát ugyanerről a tárgyról. Nagy megnyugvás ez a tanulmány a számunkra. Joggal hiszszük, hogy más felekezetű keresztény testvéreinknek is. Ez a tanulmány minden sorából világosságot, meggyőző erőt sugároz minden szemlésekedés vagy bárkit is vádoló szándék mellőzésével. Őt, a kiváló szerzőt csak egy foglalkoztatja: Mi a teljes és a leghűbben visszaadható igazság? Mit akart kifejezni az isteni Mester, amikor ajkán megjelentek az idézett szavak? Negyven oldalon minden vonatkozásban megfelel erre P. Vargha Theodorich.

Írásából tisztán megértjük, hogy a kifogásolt latin szöveg inkább gyengíti a tetemre hivatott római gondolatot, míg az érvül felhozott görög szöveg éppen annak a római törekvésnek a legtisztább kifejezése, amely halálosan komolyan veszi az isteni Mester szándékát. Azaz: minden módon igyekszik előmozdítani, hogy Krisztusnak egy nvája vagy egy akla legyen — a nváj vagy akol nem lényeges — és abba mindenki

beletartozzék, aki hisz öbönne. Beletartozzék pedig úgy, hogy az apostol szerint: „szakadás köztetek ne legyen.”

Az egységmozgalom szempontjából módszertanilag értékes ez a két tanulmány. Dr. Révész tanulmánya a nem kívánatos módszer szerint íródott, melyben a lényeg, a teljes krisztusi igazság megjelését megnehezíti a mindig kísértő „római gondolat” kutatása és igazolni, illetve minden katolikus megmozdulásban való megjelenésnek bizonyítani akarása. P. Vargha tanulmányának a módszere a szerencsésebb, mert őt csak az igazság vezérli. Valami nagy biztonsági érzés hatja át: ha a keresett igazsággal ellentétes is a régi szöveg, vagy árnyalatilag tér is el az igazságtól, nem idegeskedik, megelégedik mindennek a magyarázatát, ha az tényleg okkal és nem véletlenségből történt.

Annyi bizonyos, hogy az egység ma szükségesebb, mint valaha. Nekünk, magyaroknak széthúzásra hajló természetünknel fogva még indokoltabb. Azért, akik tényleg lelkükön viselik fennmaradásunkat, azok kell, hogy mindent megtegyenek a lelki és a tényleges keresztény magyar egységért. Ha mindenki a lényegest, a szellemet keresi és azt kívánja magyar véreink között érvényesíteni, akkor a magyar jövő minden jelenlegi sötétség és inség ellenére is virgasztaló. Szegénységünk, anyagi lerongyolódottságunk és lelki megosztottságunk a javunkra válik, mert megadja a fennmaradás előfeltételét, a nemzeti és szellemi egységet, — az pedig a jobb magyar életet.

P. Kiss Szaléz, O. F. M.

## Rettentő sors

Még egyre tart a harc, a harc, a harc!  
Még szomorú a drága Krisztus-arc.  
Még tombol a vész, zúg a csatazaj:  
Milliók ajkán felsikolt a — jaj!

Rettentő-sors... és kegyetlen napok...  
...A szívekben a béke nem ragyog!  
...a hartereken sikoly és halál.  
Sok hőst, — a golyó... bomba eltalál

A bekegalamb sir és kesereg  
Kegyetlenek ma mind az emberek!  
Nincs szív és lélek!... meglazult a hit,  
— a hit, mely minden lelket udvozít!

Óh, jó Istenem, adj már itt esodát!  
Had' zenghessük a béke-himnuszát!  
Had' muljon már el a zord csatazaj  
Milliók ajkán haljon meg a — jaj!

Radványi Sándor.

Egyetemes emberi igényt kell látnunk abban a törekvésben, amely az ünnepi felvonulások pompájának emelésére és értelmének kifejezésére jelvényeket, jelképeket, feliratokat, ereklyéket, képeket, szobrokat, diadalszekereket, trónszékeket állított a menetbe. A keresztény környezetben egész természetesen jutott szerephez ez a mélyen és nemesen emberi követelmény, s vált az istentisztelet fényének eszközévé. A középkori körmenetek pompájához hozzátartozott a hívő kegyelből fakadt kultuszok jelképe, a zászlók, szobrok, képek, s egyéb jelképek és ereklyék kísérete. Amikor a templomból kivonult, magával vitte a templom minden díszletét, kedvelt kultuszainak tárgyait és jelvényeit, magát az Oltáriszentséget is, s diadalmas élmények közepezté hordozta végig városa, faluja utain, határában, néha a határain túl is. A protestantizmus szellemi légköre már a középkor végén lekoptatta körmeneteinkről ezt a dús szimbolizmust, a teoforikus körmenetek eszméje az Oltáriszentség központi szerepének homályosítását látta benne, a liberalizmus valláséletet magánüggyé lefokozó gondolatvilág pedig az egyséket is alkalmatlanná tette a pompázó szerepek vállalására, s lassan egyszerűsögre nevelte a tömeget, inkább az eszmét hangsúlyozta, a formákat a legszerényebb keretek közé szorította. S mint minden egyéb, ez a hatás is később került a falvakra. Ma még pompáznak viseletben, szobrok, képek, társulati lobogók, Mária-képszékek hordozásában. — de az idő járása itt is érezteti hatását, s igen sok helyen nehéz lobogós-legényeket, fátylós-férfiakat, máriáslányokat, stb. beszervezni.

Falusi körmeneteink egyik ékessége a szobor-, vagy képszékes hordozható Mária. A vele kapcsolatos szokások, a hozzá fűződő tisztelet és hiedelemvilág, a gondozásához és szerepéhez szükséges szemléket annyi százzal fűződnek a falusi nép közösségi életébe, hogy a népi vallásélet egyik leghatásosabb intézményének kell tekintenünk ma is. Mert a hordozható Mária nem liturgikus kultusz tárgy templomainkban és körmeneteinkben, hanem jellegzetesen népi jelenség. A hivatalos liturgia és a népi vallásosság harmóniájának beszédes bizony-sága. Néprajzi feldolgozása ép ezt a szerepét akarja igazolni.

## A „HORDOZÓ MÁRIA.“

Már a neve is jelzi kapcsolatát. A „Hordozó Mária“ elnevezés abból a szerepből keletkezett, amelyet a körmenetekben betölt. Akár kép, akár szobor, rendszerint fából készült erősebb talapzaton áll, a talpazat pedig megfelelő szélességű asztalkán. Gyöngyösorosziában az egyik mellékoltárt (Szent László oltárát) orosztelték a hordozható Máriának, s általában a társulatok kegyzereinek Mária-oltára. Az asztalka, ép úgy mint az oltár, himzett antependiumot kap, a szobor talpazata esipkés, vagy szintén himzzel díszített terítőt. A trónus mennyezete és négy oszlopa javarészt fából készült barokk-faragvány, néha azonban a szobor egész magasságában körülfutó vasrúd (Gyöngyöspüspöki), a mennyezet oldalait és hátulját többhelyen az egyházi színekhez alkalmazkodó selyem, vagy vászontakaró, az ú. n. palást fedi (Gyöngyöspata, Gyöngyöspüspöki, Gyöngyössolyos, Gyöngyöshalász, Szücsi, Rózsaszentmárton). A szobor, ill. kép előtt a kis asztalkára helyezett, vagy a talpazathoz erősített gyertyatartóban áll az oltárok mintájára virággal díszítik, néha zsámoly van előtte, mellette a falon pedig a „Mária perselye“. A talpazaton két rudat lehet átdugni, hogy a körmeneteken a máriáslányok vállukra emelhessék. Ezért is nevezik a legtöbb helyen népies kifejezéssel „Hordozó Máriának“.

Gyöngyöspüspökiben, Gyöngyöspatán „Szentkúti Máriának“ is nevezik. Mátraalja ú. l. a híres mátraverebélyszentkúti kegyhely vonási körébe tartozik. Gyöngyöspüspöki, Gyöngyöspata, Nagyréde, Szent-

Jakab, Adács népe a szentkúti búcsújárásra is magával viszi a hordozható Máriát. S minthogy a búcsújárás népünk legnagyobb vallási élményei közül való, megért-hetjük, hogy kedvelt körmeneti díszletének a „szentkúti Mária“ nevet adta.

Amikor a Gyöngyöspataiak „Öltöztető Máriának“ hívják, hordozható szobruknak még egy jellegzetességét emelik ki: a régi Mária-szobroknak javarészt öltözteti népünk. Csak az újabb keletű szobrokat nem lehet öltöztetni, a régiek ellenben nagyon vigyáztak arra, hogy olyan Mária-szobrot vegyenek, amelyet a karján ülő kis Jézussal együtt öltöztetni is lehet. S ha hazzávesszük, hogy a hordozható Mária minden valószínűség szerint a lorétói Szűz kegyzereiben, a Borostyános Szűznek a másolata (Gyöngyösorosziában máig is olvasható a szobor talpazatán a lorétomi Szűz neve), s elterjedése is a lorétói Szűz tiszteletének és litániájának páratlanul gyors megkedvelésével kapcsolatos, — igazolva látjuk azt a feltevésünket, hogy a hordozható Máriának lényegéhez tartozik az öltöztetés. Csakhogy az eredeti szabályos lorétói viselet helyébe a magyar népviselet került. Minden falu a maga viseletének ruhájába öltöztette Máriáját. Még olyan helyeken is, ahol képet hordanak szobor helyett, az ősi képeken a megfelelő kor díszruhájában festették meg a Szent Szűz és a kis Jézus képét (Abasár). Egyébként is megmagyarosodott a lorétói Mária ábrázolása: Mária és a kis Jézus fejére a szentkorona motívumaival díszített korona, a kis Jézus kezébe a magyar országalma került, Mária pedig a magyar jogort tartja kezében (Abasár, Gyöngyöspüspöki, Rózsaszentmárton, Szücsi).

Ép lorétói vonatkozásából érthetjük, hogy kegyzoborrá magasztosult népünk áhitatában. Már a díszítése, ékszerekkel való felruházása, az imádkozás számlójánál erre a megkülönböztetett szerepére utal. Tisztelete azonban kizárólag a népnél van. Amíg az előkelő földesúr a maga kedvelt templomi Mária-szobrot, esetleg családi sirboltjának szobrát, képét gazdagon ékesítette, szinte kizárólag magának foglalta le, addig a nép utánczó lelkülete megteremtette a hordozható Máriában a maga védőasszonyának tiszteletét.



A gyöngyöspüspöki Hordozható Mária.



A gyöngyöspüspöki Mária-lányok a Mária-dajkával és a Mária lobogóval.

### „MÁRIA-DAJKA.”

Megállapításunkat igazolja mindjárt a máriadajkaság érdekes intézménye. Mária-dajkán azt a vallásosságban és tekintélyben kiváló asszonyt értik, aki a hordozható Mária-szobrot gondozza, öltözteti, ruháit mossa, a máriáslányokat szervezi, ellenőrzi. „Mária-gondozó” a másik elterjedt neve. Rózsaszentmártonban és Jobbágiban „dékánné asszony”-nak hívják, mert vagy egy emberöltőnek előtte a társulati dékán felesége volt a Mária dajkája. Gyöngyöspátán „Mária-mamá”-nak is nevezik.

A Mária-dajka époly jellegzetesen a népi közösség terméke, mint az előimádkozó, a búcsúvezér, vagy a halótsírató. Akárhányszor benne egyesül a dajkának, az előimádkozónak és búcsúvezető-asszonynak a szerepe, ő szokta a templomdiszítést irányítani, a templomi felszerelések dolgában a nép kívánságát a papnak előterjeszteni, ilyen célokra gyűjteni, az egyházi ruhákat is varrogatni, mosogatni, általában gondozni. A pap szívesen veszi munkáját, mert rendszerint ingyen, Isten nevében végzi. A faluban is nagy a becsülete. Tanácsát kéri kenyesebb és lelki vonatközású dolgokban, minden ájtatossági dolgot megbeszélnek vele. Egyszóval a nép első vallási vezetői közül való.

Hivatásérzete is olyan titok, mint a többi vallási vezetőé. A legszorgalmasabb templomdiszító, a legidősebb előimádkozó, az ú. n. első énekes, vagy valamely társulat vezetője szokott rá igényt tartani. A pap is a népre hagyja a választást, s csak véleményeltérés esetében dönt ebben a kenyés kérdésben. Utóvégre az egész intézmény a népe.

Hogy mennyire azé, misem mutatja jobban, mint az, hogy a hordozható Mária perselyét is a Mária-dajka kezeli. Egyes helyeken, mint Szurdokpüspökiben, Szentjakabon, az esperes ellenőrzi a persely pénzforgalmát. Általában a hordozható Mária gondját nem a templompénztár vagyonából viselik. Minden ékessége a nép Mária-tiszteletének virága. Azért dobnak pénzt a Mária-perselybe, hogy abból fedezze a dajka a szobor fenntartásához és díszítéséhez szükséges kiadásokat. Nevesebb alkalmakkor, amilyen az avatás, esküvő, hadbavonulás, halálórási évforduló, két szál gyertyát helyeznek a Mária lába elé. Mindezzel, a Mária-gondozó gazdálkodik.

Legkirivőbb munkaköre a Mária öltöztetése. Minden hordozható Máriának megvan a maga ruhátára. Ha a szobrot nem is lehet öltöztetni, a mennyezetet, a trónt, a talapzatot és az asztalkát, vagy oltárkát az ünnep jellegének megfelelő ruhával díszítik. Így például

Adácson nem öltöztetik a Máriát, ellenben a trónt két oldalán lefutó lepellel, az ú. n. paláttal vonják be, az eszlopokra pántlikákat kötnek. A palást és a pántlikák színe is különböző az ünnep rangjának megfelelőleg: fehér, kék, és aranyos, vagy pápaszínű. Körmeneteken mindig az aranyost használják, a kék, a hétköznapi palást egyszerűsége porfogónak is számít. Apcon még palástja sincs a Máriának. Bántja is a dolog Juhász Antalné lelkét, különösen amióta álmában is felmerült a vád: nincs a Máriának palástja, mint a többi faluban látni. Bűnbánati napokon és a Fájdalmas Szűz ünnepein a Hordozó Mária intézményének egyetemes törvényei szerint feketével vonják be a trónust. Így fekelevasárnaptól nagyszombatig a Mária is az asszony-nép templomi ruhájához alkalmazkodik, s talpíj feketében „gyászolja” Fia szenvedését és halálát. Pünkösöd és Péter-Pál ünnepén piros palást jár a Máriának.

Ugyancsak a Mária-dajka gyújtja meg a gyertyát a Mária előtt. A nép már jó félórával, néha egy órával előbb kezdi a maga sajátos törvényeiben előírt imákat a templomban, mint a pap a hivatalos istentiszteleteket. Ezeken, különösen a délutáni rózsafüzér-átvitásokon, és az év különböző napjaihoz fűzött néni ájtatosságokon rendszerint gyertya ég a Mária szobra előtt.

A körmeneteken a Hordozó Mária mellett a helye. A fehér ruhába öltözött Mária-lányok között feketélik az ő ruhája. Kiváltságos helye ez, s hogy a Máriához való kapcsolatát nyomatékozza, valahányszor a máriáslányok vállukra emelik, vagy leteszik a Máriát, ő jobbjával fogja a talapzatot, vagy a rudat, néha egész komolyan segít is a lányoknak az a fel- és leemelés biztonságában.

### MÁRIÁSLÁNYOK -- MÁRIASLEGÉNYEK.

A Mária-dajka legkenyesebb hivatala a máriáslányoké, „Mária-lányoké”, „Mária-lovaké”, „képezlányoké” szervezése. Némcsak azért, mert szolgálatuk az istentiszteletek és körmenetek egyik legfényesebb pontja, hanem azért is, mert tisztességük az egész falusi társadalom belső szerkezetébe nyulik bele, s a falu személfényévé avatja őket. A Magyarság Néprajza kurtán-furesán intézi el szerepüket, amikor ezt írja: „A matyóság díszes öltözékű „Máriáslányait” (Mária-leányait) csak épen felemlítjük, mert hisz az ő kis társaságuk inkább csak az ünnepi pompa emelésére szolgáló intézmény, s adataink szerint az ifjúsági életben semmi különös szerepük nincs; de bővebben kell szólnunk a „rózsaleányok”-ról, főképp a „rózsa-” vagy „bolya-királynő”-ről.” (IV. 246.) Már a matyóknál is, de különösen a palócoknál ennél egész biztosan nagyobb szerepük van, míg a rózsaleányok intézményét a Mátra-alján kevésbé ismerik. Különböznél beszéljenek az adatok.

1. SZOLGÁLATUK. Nevüket is a Mária körül való szolgálatuk címén kapták. Elsősorban körmeneteken, búcsúkon ők viszik vállukon a Hordozó Máriát. Számuk 4 vagy 6. Amikor a körmenet megindul, vállukra veszik, s az országzerte ismert közzöntési móddal háromszor három lépés előre és három hátra.

Üdvözlők az Oltáriszentséget. Majd a körmenet nekik szent rendjében, a leányifjúság után, vagy a paposság után, de az asszonyok előtt állnak a menetbe. Ha keresztjáró napon, vagy búcsújárásuk templom, kereszt, vagy szobor előtt elhaladnak, ugyanazzal a háromszoros előre-hátra tett három lépéssel közzöntik. A templomban ismét bemenet is, kiövet is hasonlóképp hódolnak a Máriával a vállukon a főoltár előtt. Ha két körmenet, vagy búcsúmenet (Mátraalján minden körmenet „búcsú”) kerül velük szembe, a menet ketté-szakad, a máriáslányok egymással szembe állnak vállukon a Máriával, s egymást a már leírt lépésekkel úgy közzöntik, hogy egyszerre lépnek hátra előre és hátra hátra, s valahányszor összetalálkoznak az első lányok, különösen megcsókolják egymást. A háromszoros közzöntés és csók után, újra beállnak a maguk menetjébe, s indulnak tovább útjukra. Ha a búcsún, vagy kegyhe-

Ilyen két vagy több Márián van már, a Hordozó Mária-val érkező újabb csoport futárt meneszt a kegyhelyre, s meghívja a már beérkezett Mária-lányokat a Hordozó Máriával együtt az új Mária-lányok köszöntésére. A kegyhely határán találkoznak, s a már leírt lépésekkel és kölcsönös csókkal köszöntik külön-külön az érkező Mária-lányokat. Majd a menetben az új Mária-szék után állnak, s ünnepélyesen, harangzúgás közepette vonulnak a kegyhelyre. Itt a kegyhely ajtajában mindannyian köszöntik a templomot, a régebb érkezettek kiválnak a menetből, az új Mária pedig a menettel együtt vonul a kegyoltár elé, s végzi el a szokásos köszöntést, Ila aztán a kegyhelyről kimegy egy ilyen máriás búcsúcsoporthoz, a többi kikiséri a kegyhely határáig, s az érkezőkor szokásos köszöntési móddal búcsúznak el egymástól. A kegyzobortól ugyanígy vesznek búcsút, s térnek a leírt szabályok szerint haza a saját templomukig.

Nagyobb utakon csak a falvakban viszik Mária-lányok a szobrot, külterületeken legények, menyecskék váltják fel őket. Szurdokpüspökiben hazafelé a máriás-lányok szeretői, udvarlói hozzák a Máriát.

Egyéb alkalmakra is munkára hívják a Mária-lányokat. Rózsaszentmártonban minden elsővasárnapra és búcsújárásra, körmenetnek virágos-zöld füzért fonnak a trónus mennyezetének oszlopaira, búcsújárás-kor köröskörül mindegyikre, különben amikor nem kell hordozni, csak a két elsőre. Karácsony, húsvét, pünkösd, úrnapja és Szent Márton ünnepe előtti napon takarítani is segítenek. Persze, nagy a sürgés-forgás.

mert ilyenkor válik el, mennyire megérdemlik tisztességüket, s van a várományosoknak alkalmuk arra, hogy igyekezetükről tanúságot tegyenek, s a Mária-mama rokonszenvét biztosítsák maguknak. Még a házi munkában is segítségére vannak a dajkáknak: ásnak, kapálnak, fosztanak, szüretelnek.

A búzaszentelő körmenetre is készülnek a Mária-lányok. Ugyancsak Rózsaszentmártonban járja az a szokás, hogy az első legények lobogójára és a pap keresztjére Mária-lányok fonják a koszorút. Az első rudasok fonnak a körmenet elején haladó iskolásgyermek keresztjére és az első lobogókra, a hátsó rudasok pedig a maguk „szeretői”-nek, akiknek a nagy lobogókat illik vinniük. De ebbe is bizonyos tapintatot visznek: nem a saját, hanem egymás „szerető”-jének készíttik el a lobogóralvót.

Régebben szokásban volt, hogy a Mária-lányok virághéten, vagyis virágvasárnap hetében t o j á s t g y ü j t ö g e t t e k a faluban, s az árából vásárolták meg az egész évi gyertyaszükségletet a Máriához. Persze, nem egy Mária-lány szülei restelték koldulni küldeni lányukat, s inkább szegényebb asszonyt szegődttettek erre a munkára (Rózsaszentmárton).

Első vasárnapokon és jelesebb ünnepeken, különösen a Mária-ünnepeken a templomszentélyben egysorba, vagy félkörbe állva égő lámpát tartanak a szentmisén és a vecsernyén, vagy litánián. Nehol hozzájuk szegődnek a lobogós- és a fákllyás-lányok is, s így 8—10 leány is áll az altar körül. A templomi szegálátot inkább változatos ruházatuk teszi érdekessé.

(Folytatjuk.)

## Könyvnap után

P. Kilián Csaba O. F. M.

Hogy a ferences sajtó nemcsak templomajtóba és nemcsak bazárok kirakataiba való, a könyvnap eredményei után nem lehet többé kétséges. Könyvnapra, könyvsátorba is való! Jogosultságát igazolja a kereslet mértéke és fokozott üteme. Három napon keresztül állandóan volt vevőközönsége a ferences kiadványoknak!

Ez a tény egyben eldöntötte azt a kérdést is, vajjon érdemes-e egyáltalán résztvennünk a minden évben megrendezendő könyvnapon? Érdemes, sőt kötelességünk is! Ha hivatottnak érezzük a ferences szellemet arra, hogy hozzászóljon a mai kor problémáihoz, s ha meg vagyunk arról győződve, hogy többletet kap ezen a szellemlen keresztül korunk sivársága, akkor kötelességünk a sátorverés és a kellemetlen feladatnak látszó árusítás. A mai ember nem nagyon hajlamos a kutatásra és az utánajárára, válogatásában sem alapos. Bizonyos mértékig a tömeglélek jelenségeit viseli magán: amit előjeteznek, azt fogadja el, amit fölkinálnak, az után kap. Miértne nyújtanók hát feléjük mi is azokat az értékeket, amelyek kiábrándító esalódás helyett építést eredményeznek a lelkekben, a amelyek csak mi tudunk nyújtani! A nemesség — úgy tartjuk — kötelez. De a szellemiség is kötelez! Termelésre és terjesztésre kötelez!

Túl vagyunk már azon az állásponton, hogy szerénység címén véka alá rejtjük értékeinket, s megelégedjünk a szokványos vevő közönséggel. Mert nem szabad elfelejtenünk

1. hogy a *könyvnap mindenkié!* Azoké is, akikkel soha máskor nem találkoztunk! De akik megállnak sátrunk előtt, talán nem is pusztán kíváncsiságból, hanem mert remélnék valamit, amit máshol nem találhatnak. Ezek végignézik kirakatunkat, fel lapozzák könyveinket, átböngészik a tartalomjegyzéket, aztán nem mennek tovább, hanem — vásárolnak. Talán egy vagy két kötetet, de ez már elég ahhoz, hogy eljegyzettjei legyenek egy kedves, derűs és mondanivalóval dús szellemiségnek, amelyet ferences lelkiségnek jellemez a világ. — Aztán vannak olyanok is, akik rajongói Assisi nagy Szentjének. Az intelligencia rajongásával: leköti őket Szent Ferenc varázslatos egyénisége, lelkének naív, istenközelséget lehelő közvetlen megnyilatkozása. Ezeket mindaz érdekli a mai ferences-irodalomból, ami kapcsolatban van a Szenttel! — Ezeknek is a könyvnap nyújt szellemi kielégülést. — A Magyar Könyvszolgálat egy képviselője háromszor is megjelent sátrunknál, s mindig azzal a megjegyzéssel, hogy valamennyi sátrat végignézve nálunk találta az átlagos legnagyobb forgalmat. Miért? Nem is olyan rossz üzlet Assisi szellemét terjeszteni — mondotta, s maga is megvásárolt mindenegyes ferences kiadványból egy-két példányt.

2. De nem szabad elfelejtenünk azt sem, hogy amennyire *önmállatlan a ma embere* az értékek megválogatása terén, annyira óhajlja, sóvárogja a mélyebb tartalmat és a magasabb lelkiséget. Természetes dolog tehát, hogy megáll annál a sátrornál, ahol szerzetesek szorgalmasodnak a könyvek körül. Érdekesnek is találja, de megbiztatónak is: ezek már csak nem csapják be! S ha talál valamit, ami közeláll lelkéhez, biztos, hogy nem megy el vásárlás nélkül.

3. Végül jegyezzük meg, hogy minden ténykedésnek, így a könyvnapnak is a *könyvrásárlásnak is megrag a maga lélektana*. Hány ember van, aki nem venne könyvet, ha üzletbe kellene mennie érte! Irtózik a bolttól, a keresgéléstől, a válogatástól. De megáll a sátor előtt egyszerűen csak azért, mert mások is megálltak. S ha egyszer megállt, nem en-

gedi könyv nélkül tovább menni sem az emberi hiúság, sem a szerzési ösztön, sem az ügyes kínálat.

De ezen kívül a legtöbb ember komolyan készül a könyvnapra. Bizonyos összeget könyvvásárlásra szán, s ha nem teszünk eléje komoly könyvet, kiköt a regénynél, de a pénzt már elkölte. Főleg, ha egész évben csak ezeken a napokon vásárol könyveket. Mert ilyenek is vannak!

S főleg a könyvnap ajándékozási nap is. A lovagias férj ilyenkor lepi meg kedves olvasmányval feleségét, a szülő gyermekét, a gyermek szüleit. S mivel emberi dolog, hogy jönnek szeretnénk tudni a másikat, hogy annál könnyebb dolgunk legyen, természetes jelenség volt a könyvnapon a kérdés-ködések: Főtisztelendő úr! Mit ajánl feleségemnek, gyermekemnek, szüleimnek? S főleg a szülők tettek hozzá aggódba: De komoly legyen ám, mert úgyis elég könnyű fajsúlyú dolgokat olvasnak össze a mai gyerekek! Ilyesmit aligha mondtak más sátorban is!

Tehát a ferences sátorra igenis szükség van! Ott a helyünk a könyvnapon kiadványainkkal együtt, hogy terjesszük a ferences szellemet, és terjesztésével erősítsük a lelkeket!

S vajjon milyen könyvek mennek a legjobban? Minden évnek megvan a maga könyvsikere. Nálunk P. Roznik Rajnér O. F. M. Krisztus útján c. könyve ment a legszebben, az idén. Pedig 14 pengő volt az ára. S mégis eladtunk belőle kb. 180-200-t. A gazdag tartalmú, logikus feldolgozása szép erőlcstan alkalmas volt arra, hogy lépten-nyomon kezébe adjuk mindenkinek, s túlzás nélkül mint az

idei könyvnap egyik legszebb sikerét ajánlhassuk vevőinknek. Fellapozták, megnézték, s vették, Hiszen manapság minden családban szükség van ilyen gyakorlati feldolgozású kézikönyvre. S így érthető, hogy szinte csak az első napon kellett kissé jobban kínálnunk, a következő két napon már maga a szép könyv is csinálta magának a propagandát. — Ez a nagy siker legalább bebizonyította azt, hogy igenis van értéke annak a cikksorozatnak, amely a Ferences Közlöny, illetőleg a Magyar Barát hasábjain jelent meg!

Szépen fogyott még a *Fioretti, Beszélgetek a lelkeimmel, A szeretet zsarátnokai, a Ferences szemmel, Emberfarkasok között, Embersorsok a viharban, Liturgia, a Missziós füzetek*, valamint a *Kultuszfüzetek*. De a Magyar Barát többi kiadványa is szép számban kelt el. Hasonlóképpen a Ferences Missziók s a magyar Szentföld kiadványai is.

Természetes dolog, hogy a könyvnap siker önmagában véve még nem elég. Csak kezdet s buzdítás, hogy máskor kétkedés és töprengés nélkül menjünk neki a könyvnapnak és alapos megszervezéssel még több ferences kiadványt juttassunk el vevőink kezébe. Sőt, nem elégedhetünk meg csak a budapesti könyvnapal, hanem meg kell szerveznünk vidéken is. Így esetleg Pécsen, Kassán, Ujvidéken. A ferences szellem mindenkinek szól, hadd terjedjen hát mindenfelé!

Könyvsátorban, könyvvel a kézben, talán épen ez a mai ferences modern apostolságának útja...

Mert madarat tolláról, embert barátjáról, ferencset sajtójáról...



## ÚJ KÖNYVEK

**LILIOSOM KIRÁLYLEÁNY.** Szt. Margit-antológia 2 kötetben. Szerkesztette: P. Fenyvessy Jeromos O. P. Budapest, Stephaneum Nyomda. 602 oldal.

A katolikus magyarság Szent Margit-tiszteletének bizonyítéka ez a könyv. Annak a nagy reménységnek, hogy Margit soror egyszer oltárainkra kerül, szent lesz. Hétszáz esztendő készülődése ri le az ősi legendáriumok és zsolozsmáskönyvek pergamenjeiről, templomok és zárdák falairól, a tisztelet olthatatlan mécs lobog nagy írók és költők műveiben, a szenttéavatás örömharangja zúg a mai nemzedék eszmefuttatásában. Szent Margit szervelesen illeszkedett bele a magyar nép vallási eszményeinek csillagkoszorújába, kevés szent dicsőül meg oly könnyedén és természetességgel egy nép áhítatában, mint Szent Margit a magyar szentek galériájában. — Szent Domonkos rendje saját szentjének is tekintette Margitot, s így joggal váltalta a külső és belső ünneplés rendezésének minden gondját. Ez az antológia is Szent Domonkos magyar fiának buzgóságából került az ideai könyvnap kiadványai közé. P. Fenyvessy Jeromos költői ihlettel ragadta meg a hatalmas anyagot, s osztotta a tanulmányokat és

elmélkedéseket, meséket és legendákat, szentbeszédeket és előadásokat, költeményeket és allegóriákat, novellákat és regényrészleteket, jelene- teket és szindarabokat hangulatos címekbe. Az egyes írások is hozzá- értő kiválasztás alapján kerültek a gyűjteménybe, hogy együttesen ragvoztassák meg Szent Margit egy- véségének szépségét, szerepének és hivatottságának nagyszerűségét és időszertűségét. — Szent Margit szent- tévítésének ünneplése még tart. A háború miatt csak szerényen, inkább belső örömmel ülhettük meg a nagy napot. A béke első katolikus programja a szenttéavatás teljes pom- nában való megünneplése, az új Szent tiszteletének nagyobb elmélyí- tése, a katolikus társadalom minden rétegének bekapcsolása, nevezete- sen a szent Királyleány tiszteletének népi feldolgozása, s a nagy nemzeti ügy érdekében minden — az előké- szítés idején tagadhatatlanul szétfor- gácsolt, s napjaink középszerű töké- letességre jutott alakjainak szentté- vítésében ellaposodott erőfeszítés egyesítése. Ehhez kaptunk kiváló ve- zérkönyvet Fenyvessy Jeromos gyűjteményében. Köszönjük Szent Domonkos magyar fiának ezt a szép könyvet, a Stephaneum-nyomdának pedig az izléses kiállítását.

**Grignon L.—P. Fenyvessy J.: SZENTOLVASÓ.** Bp. Stephaneum-nyomda. 157 lap.

P. Fenyvessy Jeromos, a fáradhatatlan dominikánus szónok és író ajándékozta meg a háború ezer meg- próbáltatása közepette élőket ezzel a kitűnő fordítással. Hálásak vagyunk érte. Bizonyára el fogja mélyíteni a hitet a rózsafüzérima hathatós ere- jében. A boldogemlékü szerzőnek, Montforti Grignon Lajosnak sem volt egyéb szándéka, amikor jó két- száz évvel ezelőtt ezeket a gondola- tokat, szellemi kincseket egybegyűj- tette. Őt űzte a vágy, hogy az em- beri élet nemességét munkálja, an- nak pedig a forrása a krisztusi és a máriás élet. Ezt az életet pedig a leg- egyszerűbben azok sajátítják el, akik megszeretik és fáradhatatlan buzgó- sággal végzik a rózsafüzérimát. A fordítás tisztán és üdén adja vissza a szerző gondolatait. Talán a latin szövegeket hagytam volna ki, mégha ezzel a szövegen némi változtatást kellett volna végezniem. Könnyebb lenne az olvasása így, zavartalanabb az igazság hatása. Szívvel kívánjuk, hogy szítsa fel ez a lélekkel készült kis munka a Szűz Anya iránti tiszteletet a neki legkedvesebb ájtatos- ság végzése, a rózsafüzér imádkozása által.

P. Dám Ince O. F. M.

P. Kiss Szaléz O. F. M.

# Elmélkedések Szűz Mária Szeplőtelen Szívének engesztelésére a hó első szombatján

Ungi Ivánné.

## DICSÓSÉGES RÓZSAFÜZÉR.

„Ki halottaiból feltámadott.”

Ó, édes Szűzanyám! Mit érezhettél, mikor a legsötétebb, virrasztva átsírt éjszaka hajnalán a Te forrón szeretett Fiad és Istened, — Akinek meggyötört, eléktelenített teste a sirbatétel óta állandóan Előtted lebegett, — egyszer csak ott állt Előtted a hajnali sugárzásban? De a fény nem a napból, hanem Belőle áradt. A test ismét töretlen, tiszta, — szépsége még ezerszeresebb! Csak az őt seb virit, mint piros rózsza nyári hajlon. Átöleled, — átölel. Örömet ki mérje meg? Hogy nem repedt meg a Szíved drága, jó Anyám?! De azt a szeplőtelen Szívet, mely Istenben nyugodott kezdettől fogva, — nem rendíthette meg sem öröm, sem bánat olyan mértékben, mint a véges, kételkedő és kétségbeeső, majd szertelenül unjjongó emberi szívet. Ugy-e, hallgattatok ebben a szent órában? Ilyenkor csak hallgatni lehet, — megáll minden, — tér és idő eltűnik, csak a két legnagyobb, legszeretőbb Szív dobog egyforma ritmusban.

„Ki a mennyekbe felment.”

Mily boldog voltál, drága Szűzanyám, e napokban, míg Veled volt Egyetlened! Ismét sokat időzött Nálad, — nem mint az utolsó 3 év alatt, — amikor mindenkié volt inkább, mint a Tied! Most ismét meghitt közelségbe kerültetek, a Te emberi szíved csak annyiban szorult össze néha, hogy Fiad isteni lénye most már szinte megfoghatatlan. Hiány köztetek már csak a Te megdicsőüléset volt. Ezt én most így látom, — de Te örültél Istenednek, a világ üdvözítőjének.

S elkövetkezett, amitől rettegve féltél. Még egy meghitt beszélgetés, — még egy ölelés négy szemközt, — végül egy utolsó, mély tekintet. S Ő emelkedni kezd.

Anyai szerető karjaid üresen tárnak a levegőbe... Már csak egy kis fényes felhő látszik. Dicsőség Fiadnak! De fájdalom, ismét fájdalom Neked!

„Ki nekünk a Szentleket elküldötte.”

Hazatértél Jánossal, — ki gyöngéd, kedves pöttyiad akart lenni, — meg is tett minden tőle telhetőt. De Te, — mig rámosolyogsz, mig a félénk kis családot vigasztalod, mig megteszed, mit Fiad Reád bizott, — csak Reá gondolsz, — az Egyetlenre. S vágyódik szíved az örök egyesülés után. Ó, Anyám!

De ki őrzi az Ő szavait jobban Nálad?! Várod Te is a Szentleket. — Akit egyedül ismersz a halandók közül, — hiszen arája vagy, — átitatott fölségével, közvetítvén Neked a Fiút. Te egyedül ismered hatásait, — mig együttvirrasztasz „ama teremben” a többiekkel. S mikor zúgva jön, — mint a vihar, kire száll? Kinek adja minden aján-dékát?! Neked főképen, ó Szeplőtelen! Egyedül az emberek között.

„Ki Téged, Szent Szűz, a mennyekbe fölvelt.”

Ötven évedhez közel voltál, ó drága Szűzanyám, mikor Fiadtól megváltál. — Ezután már csak álmaidban járt vissza s talán látomászerűen csöndes alkonyon... Huszonkét hosszú esztendeig vágytad és kívántad ezt az órát, mikor végső útdarab mentén, — eltemettek szerető szívek. — A hallált, az elszenderülést Te is megismerted édes, jó Anyám, — de utána?! — Angyalok kísérték lelket a magasságba, Szent Fiad pedig egyesítvén azt szent testeddel, Maga vitt kézenfogva az Atya elé.

Erre a fenséges és örömteljes mennybemenetelre kérlek, drága Szűzanyám, hogy az én halálom se legyen irtózás és félelem az ismeretlentől, hanem bizalom és öröm a hazatérés felett.

„Ki Téged Szent Szűz a mennyben megkoronázott.”

„Jöjj, kedves Leányom!” szolt a Teremtő, — foglald el helyedet, melyet régtől fogva készítettem Neked, — mielőtt a vizek folytak, — a csillagok ragyogtak.”

„Jöjj, én Kedvesem! Jegyesem!” szolt a Szentlelek, „visszavártalak mindig. — maradj velem!...”

„Jöjj, Édesanyám! Egyetlen az asszonyok között, — szolt a Fiú. — „jöjj és szeressük egymást újra, inségek és fájdalmak és bánatok nélkül!”

„Jöjj, Magyarország királynéja! Királyságunk Ekessége! Szűz és Anya! Jöjj! Hadd helyezzük homlokodra a csillagkoronát, mely világítson, biztasson szelid fényével, utat mutasson örök ragyogásával, a sötétségbe merülő emberiségnek...”

Jöjj, angyalseregek Királynője, küld harcba népedet örök ellenséged, a sátán ellen... Jöjj! Próféták és pátriárkák Királynője, hogy hódoljanak Neked, akik évezredek óta várnak erre a pillanatra. Jöjj! Foglald el trónusodat és uralkodjál a föld népei felett. Világ Királynője!” Amen.

## SUSCIPE...

Uram, fogadd e dalt, ez éneket.  
Mit forró szívvel küldök ma Neked!  
A napsugárt, a tavaszt,  
A vihart, a szelet!  
A fényt, derüt.  
A meleget és a zord jeget!  
Mint engesztelő néma zoltárt —  
A hideg hajnalt, álmatlan éjszakát!  
A megnemértés fájó könnyét.  
A napi gondok keserű morzsáját —  
Az élet kemény, véres göröngyét!  
Aranykehelybe gyűjtve felajánlom  
Hogy e szeretettől, daltól [Neked,  
Felderüljön szentséges tekinteted!

Molnos Ibolya.



Mikor a család életébe belering egy kis gyerekbölcső, a család fölé, mondván: ki befogad egyet a kicsinyek közül, engem fogad be. Mintha mondaná: úgy vigyázzatok a picit teremtésre, mintha az Atya megszülöttét, szemefényét melengetnétek a kebleteken.

A szülők tehát kötelesek gyermekeik boldogságát előkészíteni. Láttuk már, hogy az ember boldogsága Istenben gyökerezik. (Isten a családban. Magyar Barát ápr.) E szerint a szülők kötelesek gyermekeiket vallásosan nevelni.

Megható eset történt egy sopronmegyei faluban.

Népmisszió alkalmával, egy csapat felnőtt férfi, gyónás előtt kiment a temetőbe édesanyja, édesapja sírjához bocsánatot kérni. Azok a szülők nemcsak békén élhettek, de nyugton nyugodhatnak is. A jó Isten, akihez ők gyermekeiket kis korukban elvezették, haló porukban is visszavezette őket hozzájuk, mint meglelt embereket.

Egyébként a gyermek vallásosságából annyi kedvesség árad, hogy sokszor meghatja még a vallástalan embereket is. Ha másért nem, csupán azért is érdemes vallásosan nevelni, hogy a gyermek töretlen hitében, imájának bájában, csodára nyíló szemében gyönyörködhesünk.

Jól mondja Windhorst, a német katolicizmus vezére: az édesanyákat akkor kellene valahogy lesből lefényképezni, mikor kicsinyeikkel imádkoznak.

Mennyi csónes örömről, békés boldogságról beszélnének azok a képek!

Tormai Cecil Bujdosó könyvében, az egyik lapon két világot állít egymással szembe. Kint az utcán kommunista katonák csörtetik fegyvereiket, a levegő vértől gőzös, az emberek rohannak, gyilkolnak, egyszóval megvadultak. Bent, egy kis házban, két fehér ingecskés gyermek térdel. Szemük és szívük az eget keresi.

Minden szülő választhat, melyik világra szánta gyermekét. Válogathat: csavargót, forradalmárt, botladozót, egyszóval szerencsétlent akar-e nevelni? Vagy talpig becsületet embert, Jézus segítségével, aki magához édesgette a gyermeket, mondván: Övék a menny, vagyis a boldogság országa.

Egy vallásos családnak nem kell bővebben beszélnünk arról, hogyan nevelje a gyermekét vallás-

sosan. Ahogy a szülők imádják tisztelik, szeretik az Istent, úgy fogják a gyermekek is imádni, szeretni tisztelni. Ebben az esetben is helyes Göthe, német költő megállapítása: Jól nevelt gyermeke csak jól nevelt szülőknek lehet. Tehát vallásilag jól nevelt gyermeke, csak vallásilag jólnevelt szülőknek lehet.

A mi korunkban csupán az lehet a baj, hogy amit 25-30 évvel ezelőtt vallásilag jólneveltnek mondtunk, az ma már majdnem a nullával egyenlő. 30 évvel ezelőtt ugyanis jó katolikusként mondták azt, aki néha napján ellátogatott a templomba és húsvét táján elvégezte évi gyónását, áldozását. A mai ember ezen a téren sem szeret fél munkát végezni. Ha rájött arra, hogy boldogsága Istentől függ, akkor egész életét erre az egy lapra teszi fel. Azért érvényesíti a mai katolikus ember katolikus elveit a vasárnapi misehallgatás parancsától egész a házasságkötésig.

Az a szülő, aki talán a régi elvek szerint nevelkedett, s ezzel az új vallási irányzattal találja magát szembe, nem gördithet akadályokat gyermeke elmélyülthite elé, — hacsak nem akarja kisemlízni őt is, meg magát is a nagyobb boldogságrészből.

A vallásos nevelés nem pihenhet csupán az anya kezében. Sok neves emberünk emlékszik vissza gyermekkorára úgy, hogy csupán az édesanya imádkozott velük, s az apa feltűnően távoltartotta magát. Ez, — mint bevallják, — sokat levont számukban az édesapa értékéből.

Az apákra többé kevésbé nagyon is nagy felelőség hárul a vallásos nevelésnél. Tudni illik: a gyermek olyannak képzelet el a menyei Atyát, amelynek édesapját megismeri. Ha durva, túl szigorú, goromba apja van, nem tudja hinni, hogy a csillagok fölött gyöngéden szerető, jótakaró Atya intézi a sorsát.

Ha a szülők és gyermekek szeretete Istenben találkozik, tökéletes az összhang és semmi sem rabolhatja el tőlük a család békéjét, boldogságát. Egy ilyen, Istenben élő családról írhatta Radványi Kálmán:

Gyerekhang csilingel lágyan.  
A fehér, puha, kis ágyban.  
Leül az anya a székbe,  
Ajakán delol a béke.

## Népiünk ajkáról :

*Szent Anna tiszteletében érdekes szerepe van Szent Anna ujjának. A középkorban többféle őrizték Szent Anna ujjának ereklyéjét. Az esztergomi primási múzeumban is őrzik egy ilyen ereklyetartót. A keresztény áhitat az ereklyéhez a Szent Születet tanítgató, s jobb mutató- és középujját oktatólágy a kis Szent Mária felé tartó Szent Anna képet kapcsolta az ereklyéhez. Számos imádság és ének született meg ennek a gondolatnak az ihletében. Egy ilyen éneket közlünk a következő népi eredetű s ma is ismert szövegben.*

**Oh, szent kéz, mely Máriának,  
Az Úr Jézus szent Anyjának,  
Megmutattad az ég útját, add reám is az áldását.**

**E szent kézzel vezess engem.  
Az erkölcsös szeretetben,  
Máriának édesanyja, Jézus Krisztus öreganyja.**

**Fenyegess meg e szent kézzel,  
Hogyha talán hiú ésszel  
Eltérnék az igaz útról, a szeretet pályájáról.**

**Ints vissza, hogy töredelmes  
Bűnbánattal a förtelmes  
Vétkektől eliszonyodjam, és csak Jézusom imádjam.**

**Es ha jönne a kísértet,  
Hogy megejtsen, nyújtván mérget,  
Fogd be szemem, hogy ne lássam a csábítást s ne  
[kívánjam.**

**Eletemnek végoráján  
e szent kézzel fogd le pillám  
és lelkemet vidd az égbe a boldogok örökébe.**



# Színfoltok Árpádházi Szent Margit egyéniségéből

P. Fenyvessy Jeromos O. P.

## A legszebb hivatás.

Sok szép hivatás van a földön...

Festő ecsetjére kívánczó kép, amikor a menyasszony mirtuskoszorúval a fején, völegénye oldalán az Oltár lépcsőjéhez lép, hogy „holtomiglan-holdomiglan” hűséget ígérjenek egymásnak. Ez a kép tele van hangulattal, ígérettel és reménységgel. vágyakkal és szívárványszínekkel.

De az édesanyjai szerepnél is van fenségesebb hivatás a földön: liliomos száműzetésben élni a zár-dák fészkeiben, Krisztus menyasszonyaiként.

Kis Szent Margit agyában már Veszprémben többször megvillant, hogy Ő többre született, mint pusztán az isteni parancsok teljesítésére. Neki választott edénynek kell lennie, melyben az evangéliumi hármias tanácsnak: az önkéntes szegénységnek, az örökös tisztaságnak és a tökéletes engedel-mességnek kell jóillatként felfelé szállnia. Ezért szerette már Veszprémben utánozni az apácák élet-módját, s minél inkább nőtt években, annál jobban kiizmosodott lelkében a hivatás szent kegyelme. A Boldogasszony margitszigeti monostorában már úgy tekintettek rá, mint a fogadalomra megérett jelölt-re. Itt még szigorúbb volt a napirend, még keményebb a fegyelem, de ez kellett Margitnak, hiszen azért hagyta el a világot, hogy hősi módon tagadja meg önmagát, felvegye keresztjét és úgy kövesse Krisztust. (Márk 8, 34.)

## Lelkiélet hármias hegyiösvényén.

Szent Margit egyéniségének és belső fejlődésé-nek elemzése arról győzi meg a kutatót, hogy ha-sonlóan a többi misztikus szentekhez, nála sem következett be a *via unitiva* (egyesülés útja) álla-pota hirtelen, hanem lassú, szívós *lelki turisztika* gyümölcse lett. Először végig kellett járnia a *via purgativa* (tisztulás útja) tövises, szűrő-tűskés szer-pentinjét, aztán a *via illuminativa* (megvilágosodás útja), bozotos nyilásait, hogy felkapaszkodhassék a *via unitiva* (egyesülés útja) meredekjére, amely fel-vezet a csúcra, ahol a szentség fehér hava szik-rázik...

Bár az Ő esetében nagyon meddő kísérlet vol-na az egyes fokozatokat széthatárolni, mert élet-folyama feltünőbb, negatív kilengések nélkül len-dült folyton előre és egyre feljebb! A legkeményebb lelkitusák közepette is kegyelmi biztonságának tudatában olyan rendíthetelenül áll, mint a már-ványkő húsba, vérbe és idegekbe faragott obeliszk-je. Amikor mindenki ellene van és mindenki bán-tja, akkor sem neheztel és fenyeget, túri a megaláz-tásokat, elviseli a szenvedéseket, mert tudja, hogy Isten vele van s így a végén a Mindenható erejével Ő marad a küzdőporondon a győztes. Önmaga, a Világ és a Sátán csábjai és fata morgánái felett Szentté nemesül és szépül!...

## Margit soror, az élő SZENT!

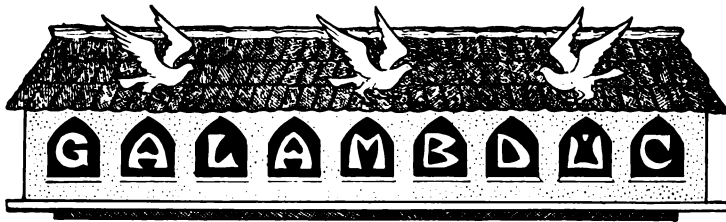
Életének *negyvenhárom tanuja* kifogyhatatlan volt annak a sok jónak és szépnek előadásában, amely úgy zuhogott le róla, olyan színzaporban és

áradó bőségben, mint a hegyi magaslatok tündéri vízesései. Egyéniségének szinpatikus jegyeit a ta-núk buzgóságuk, műveltségük és meglátásaik mér-céin és szemszögéből különbözőképen mérték le, de képleteik összeredménye: *Margit soror élő SZENT* volt! Azzá lett életének egyes részleteiben és a ma-ga egészében is! Életszentségének legtömörebb ki-fejezését Anna hercegasszony leánya, Margit adta meg, amikor így írta le: *jó és szentéletű volt, mert mindig Istent kereste. Amennyire csak tehette, min-dig szívesen segítette a szegényeket. Roppant nagy szeretettel viseltetett Isten és felebarátjai iránt, ma-gára nézve pedig mindig alázatos volt. Ekként va-lósította meg Marcellus tanácsát: Deum amare, seip-sium contemnere neminem contemnere, neminem judicare, haec est perfectio patrum!* Szeressük Isten-t, vessük meg önmagunkat, senkit le ne nézzünk, senkit ne ítéljünk, — ebben áll a szentek tökéletes-sége!

Amikor Szent Margit a Lelkiélet Csúcsa felé közeledett, kb. ugyanakkor vetette papírra Aquinói Szent Tamás, a nagy hittudós ezeket a mélyértelmű szavakat: *a szerzetesi élet olyan gyakorlat és fej-gyelem, amellyel a szeretet tökéletességére törek-szünk. Ennek pedig két iránya van: vagy aktív apostoli munka, vagy pedig, hogy az ember minden érzelmét és iparkodását elvonja a világi dolgok-tól. Margit soror az utóbbit választotta...*



Miskolczi: Szent Margit imába mélyedve.



## IFJÚSÁGI ROVAT

Rovatvezető: Dr. Monostory Elekné  
Eger, Vécsey-utca 25 szám

### ISTEN TENYERÉN.

Ki vagy te jámbor jövevény? —  
— Kérlek tőlem, s hallgatók. —  
— Király, próféta, vagy agyagtele-  
[vény —  
Merengék: valóban, ki vagyok?

Anyám a bölcsőben királynak nezett.  
Ki majd meghódítja a világot.  
Százszor rám mosolygott, ducinak  
[becézett.  
S pályámban római imperátort látott.

Később egyesek profétának mondtak.  
S kezdem én is hisni a jelent.  
Hogy őseim görög félistenek voltak.  
És én vates vagyok ide!ent.

De tán agyag vagyok, sivataghomok.  
A nagy Magvetőnek pár arasznyi  
[földje.  
Amibe hullatott kegyelemmagot.  
Csak a homok, bűnkőro kiölte

Vagy talán sziklákra esett a mag.  
S halálra égette a napkorong.  
— Mindegy, hogy király, próféta,  
[agyag.  
Fontos, hogy Isten tenyeren vagyok.

Fiúes István. Baja.

### GONDOLATOK AZ ALDOZÁSROL.

Édesanyám szava még most is fül-  
lemben cseng:

— „Ne is áldomj kislányom gyö-  
zelemről, ha nincs szivedben az Úr  
Jézus! Lehetőleg mindennap áldozz,  
de legalább vasárnapi miséd ne le-  
gyen áldozás nélkül!”

Megpróbáltam! Küzdenem kellett  
erősen. Sokszor elfogott a faszaltság.  
De kértém nagyon Jezust: segítsen  
nekem... És jobban ment a tanulás,  
a munka, az ima, könnyebb volt az  
önlegyzés. Egyszóval: könnyebb volt  
szeretni. Mert a lélek útján ez a leg-  
fontosabb. A szeretet!... S Jézus a  
legkisebb szeretetmegnyilvánulás-  
nak is örül. A szeretet által lesz a  
lélek finom, érzékeny, a legkisebb  
tökéletlenségre reagál, fölfigyel, fig-  
yelmeztet; és a szeretet által lesz  
akaratumk acélozott, erős.

Mindez ezerszer könnyebb, ha ál-  
dozunk. Könnyű, tiszta a lelkünk, —  
derült, mosolygó az arcunk. S ezáltal  
megtaláljuk itteni és túlvilági élet-  
tünk célját: a boldogságot... Érde-  
mes érte hancolni, bántalmakat el-

tűni, verejtekezve szenvedni, mert a  
halállal nem ér véget: örökké tart...

Olyan jó ezt megérteni, és megtar-  
tani. S ha ezt mindenki megértene,  
nem látnánk soha mogorva, életunt  
emberarcot, csak csupa, az élet ezer  
gondján, fájdalomán keresztülmosoly-  
gó. Istenhez törő szemsugarat...

Litvay Piroska, Nagykanizsa.

### AZ ISTEN REMEKE.

Nyárba szállott az idő. A határ  
vadvirágos volt. Egy öreg ember ült  
kunyhója előtt, s — mint mindig, ha  
egyedül lehetett, — gondolkodott.  
Eszre sem vette, hogy valaki közele-  
dik. Odaérve, diszes ruhájú férfi  
szállt le lováról. Köszöntötte az öre-  
get. Az lassan fordította arra fehér  
tejét:

— Békesség neked.  
— Messziről jöttem, messzire me-  
gyek, fáradt vagyok. Lepihenhetek-e  
nálad?

Az öregember bólintott:  
— Van hely neked is mellettem.  
Lovadnak ott a rét.

Az idegen kikötötte lovát, ömaga  
leült vendéglátója mellé:

— Mióta vagy itt? — kérdezte.  
— 20 éves koromtól.

Csodálkozva nézett rá a másik:  
— Hogyan tudtál itt megélni, tá-  
vol a világ szépségeitől, örömeitől?

— Tevedsz, uram, ha azt gondolod,  
hogy távol éltem mindattól, amit Isten  
az emberek boldogítására megadott.  
Sehol annyi szépséget nem lát-  
tam, mint itt.

Gúnyosan húzta el száját az ide-  
gen:

— Mondd, hol láttál itt ilyen diszes  
ruhát, mint az enyém.

Az öreg felkelt:  
— Jer, uram...

Hímes, tarka rétre vezetted. Álmo-  
dozva himbáltatta fejét a szelovel:  
millió kis virág. Lehajolt egyhez:

— Ennél finomabb, selymesebb,  
szebb öltözetet még nem láttam,  
uram. Élő ruha ez.

Kis selyemzacskót rántott elő a  
diszes ruhájú.

— Nezd ezt a tiszta gyémántot,  
ontotta ki a tartalmát —, gyönyör-  
ködtél-e már ilyenben?

Az öreg mosolygott, és tovább ve-  
zette vendégét. Kristálytiszta tó előtt  
állt meg vele. Csillogva fűrdtek  
benne a napsugarak.

— Ez ragyogóbb, tisztább, mint a  
gyémánt, uram. Ez nem gyüvöletet  
kelt, ez üdít. Omi sem tud, csak si-  
mogatni és mesélni.

— Te bölcs vagy, öreg. — nézett rá

ámuló szemmel a férfi. — hát mondd  
meg nekem: mi az Isten remeke. A  
ragyogó gyémánt-e, vagy a mély-  
tisztá tenger, a messi kékölő ég vagy  
az élő föld?

— Egyik sem uram — nézett mesz-  
sze a bölcs. — Isten remeke: a szív.

Mecsek Margit.

### LEVELESLÁDÁNKBÓL.

A következő levelezésletet, írója  
beleegyezésével közöljük:

Voltam már szerelmes. Nem egy-  
szer, nem kétszer. Csak akkor még  
nem tudtam, hogy az szent dolog. És  
engedtem, hogy megcsokoljanak. Jaj,  
be kár volt! Most, most érzem, mit  
vesztettem.

Csodálatos az Isten jósága! Vét-  
kem után egészen közel emelt magá-  
hoz. Nem ment ez simán. Akkor még  
álltam dacosan. Pedig valahol a tá-  
volban fájt egy régi bűn is. Gyáva  
voltam. Nem mertem meggyónni.  
Szenvedtem. Éjtszakákon át nem  
aludtam. Most látom, hogy ég, föld  
között csingtem. Jaj! ha akkor le-  
cesem! Ha meghaltam volna! De az  
Ur, az én Uram nem engedett. Be  
nagyon jó az Isten! Jött egy lelki-  
gyakorlat. Zokogva borultam a gyön-  
tatószkékhez. Krisztus ült ott. Meg-  
gyóntam. Ujjongjanak velem minde-  
nek! Elment a fájdalom, megbocsá-  
tott az Ur. A bűnt elfeledtem; csak  
Krisztus áldó kegyelme maradt em-  
lékéből.

Azóta nem egy alkalom kínálko-  
zott, hogy megcsokoljanak. *Nem en-  
gedtem.* Nem vesztettem semmit,  
csak nyertem! Ugy szeretném ezt  
minden lánnyal megérteni! Miért  
is kellett ennyit szenvednem?



Isten gondja minden élet.  
Nincsen gondom, vígan élek.

P. Szédo Dénes O. F. M.

# VÁTH JÁNOS: ARANYFENÉK.

A Magyar Barát sorozatos kisregénye.

Folytatás (7.)

Eleinte dac feszítette az ifjú keblét. Ellenséget látott az Áldott Kézben, aki elhárította előle a lányt, az imádott lányt. Az anyai szív is gyanakvással találkozott, amiért fia szerelmét akarta elgáncsolni...

Azonban a kegyelemdőfést nem az anyja kezétől, az áldottól, kapta tervéhez, hanem a hűtlen kedvestől:

„A kereskedői pályához pénz kell. Kis szatócs felesége, hova gondol Janika! Nem leszek. Nem akarom, hogy egész héten petróleum szagú legyen a kezem! Béci — írta kedveskedően az önkéntes nevét — csakugyan itt marad ujjoncokat abrikolni. Minden nap eljön hozzám. Nem Lyrának hí, hanem Aranymálinak. Én nem ismerem ezt a madarat, de nekem jobban tetszik ez a név, mert valami újszerű. Béci annyira hasonlít magára Jancsika, azért szeretem. Ha jól esik — vetette levele végére — írjon.“

Janinak száz gondolata is támadt kinlódásában, hogy mit írjon?

De okosan ráébredt, hogy nem esik jól az írás.

S e levél után egy kezet megcsókolt újból, nála, hosszan, áldva.

Jani jobbkézzé tudott áldódni, ha bánni tudt vele.

Már Lyra is ritkán vérezte a szívét. Beletemetkezett előle a tanulásba. A képzőben a háború sánta, púpos, félkezű rokkantjai között, még ő volt a legdalibb. Néha megsajdult a szíve, mert azt hitte, Lyrán kívül nem bírja más nap tavaszra hangolni. Ilyenkor várta, hogy ír neki a lány. Ilyen lelkesült hangulatban irtózott hazagondolni, mint ha az otthon valók szakították volna el a lánykától.

De aztán, ha Vizlné jelenete merült fel a távölből, elkieseredett a szája s szentül hitte: „Bübos-pacsirtának a fia is bübos.“ A megírt levelét szétépte. Áldotta anyja kezét, csókolta a maga elé idézett arcát. Kézimunkaóráján pedig megmintázta galambnak és anyanyira nőtt fiókák fölé terjesztette ki a szárnyait.

A háború hatása alatt sokan jobbká nemesedtek, de a rosszak diadala sok lelket tett kishitűvé. Azt remélték, az újabb nemzedék a háború borzalmain okul s másabb lesz. Silányabb lett.

Jani érzékenysége tudattalan rárögzült, hogy a csajkások hogyan ápolták nemzeti szokásaikat.

Táncba koló nélkül nem kezdtek volna. A magyar vidékeken pedig már kivész minden népi szokás. Mikor menekültek, látta, mennyi szép vonás él a nép lelkében. Nemcsak nyelvében él a nép, hanem játékaiban is... A regölés, kotyolás, gólyaláb, mint kincsek raktározódtak el lelkében, hogy majd

ha falura kerül, meghonosíthassa, felújítsa azokat. Nem birt szabadulni a „Pünkösdi királynéság“ finomságától. Két fehérbe öltözött lány kis szöszke apróságát vitt a falun végig házról-házra. Énekeltek az engedelem megadása után:

A pünkösztnek jeles napján  
Szentlélekisten küldötte  
Erősíteni szívünket  
Az apostolokkal...

Az ének zengett egyszerűen, kedvesen. Azután karjukra kapták királynéjukat, a magasba emelték s így fejezték be mondókájukat:

Segéljétek királynénkat,  
Királynéasszonyságunkat  
Pár tojással, pár kaláccsal,  
Katonaforinttal...

Az ajándék után még sok jó kívánság hagyta el a pünkösztölők ajkát.

— A városiak lelkéből mért koptak ki a szépségek? — tünődött Jani.

Új világ kell ide s új emberek! Akik megértsek, micsoda nagyszerűség van abban, hogy a reglésben a bojtárnak ezüst és arany ostornyeje van.

Elrévedésében azonban még most is sokszor kötötte Lyra. Nem látott révet nélküle. Pedig ő is a város lánya, akinek nem kellene a falú szépségei egyszerűsége. Vajjon mit művel? Kedves-e még s olyan himporos-e?

Olyan csengős, pinyökés-e a hangja? Levelei mást mutatnak!

Fjitszaka azonban anyjával álmodott: Eltiltotta Lyrától!

Kifakadt miatta: Ó, mért csókoltál anyám! Mért szültél belém szerelmet? Mikor eltaszítod tőlem Lyrát! — ágaskodott benne a vér a tilalomfa ellen.

Rákövetkező reggelen pedig katonai sor alá idézték szülőföldjére.

Útja Bácskán vitt keresztül. Végelláthatatlan síkság. Akácok, tanyák. Itt-ott semlyékes s felriadó rucafalka éke, vadludak húzó vonala, a sötétzöld harsogásból kikékedő ívtükör — Lyra szeme kéke...

Apja hivatalban, öccse, huga iskolában. Jó szóval, kinálással fogja az édesanyja. Jóízű falatozás közben kistrétű, lapot tesz elé az anyja. Nem mondja, csak olvassa. Csak rábök a körüljelölt kékceruza részre. Aztán hozzát teszi szelid anyássággal:

— Tégy le róla. Ezek után nem méltó hozzád — hagyja magára fiát, aki olvassa: „A pestvidéki árvaszék kihirdette... ezek között Vizl Antónia

kiskorú anya törvénytelen gyermekét az x-i katolikus pátronázsban helyezte el...

Eleinte értelmetlenül bámul Jani a kis karitászlapra. Aztán hiteltagadóan felcsattan. Összemarkolja a lapot s anyja lábához vágja.

Anyja elképed: Az ő jámbor Janija! Megrökönnyedésében átokra nyílik a szája. Am erőt vesz magán. Érti mi roppant össze gyermekében: „Egy dédelgetőt szent kép, egy anyajelölt.” Azért szelídre és jóságra árnyalódik a hangja:

— Értelek fiam! S átok helyet könny pereg le szája szélén.

A fiú is átzökken a váltón:

— Az a gazember! Felcsúfolta s most elrúgta magától... nézett farkasszemet anyjával, aki a malmára hajtotta az vizet:

— Az, az a gazember! De így fiam már átok lenne az életek. Örökös szemrehányás, hogy azért érte a szegény, mert elhagyott, eldobott téged a szerelmeddel... Nem kellett neki a kontyos házak tájai, rajtuk az ács mesteri keznyomán az Oltári-szentség, az Úr keresztje, a hold s csillagok a csücskészkán...

— Azt a gazembert kivégzem! — hanyatlak benne a dac, aztán a könyökére támaszkodva tenyerébe rejti arcát s mint a pénzvetés bűnhődésekor, ezen a szent helyen megered a könnye, tenyerén folyik le, s elcsöndesül a megbosszulás gondolatában. Könyöke összerogyan. Ráborul, aztán elalszik.

Az út fádalma, a lelkitusa idegmunkája elringatják. Mélyen alszik: „Göcseji falu templomdombjáról lányok víganója, legények hármonikás csizmája rémlik eleje. Boldogan cicéznek, vasárnapolnak. Színek, formák, hangok Göcsejből! Ez az ő vidéke. Szelid halmok, ligetes völgyek s gabona, szőlőtáblák, erdők, mezők, virágos rétek s ebbe a világba hasztalan invitálja Lyrát... Unalmat, dohosságot, kiállhatalan parasztot emleget, mint a leveleiben. Megmérge: „Hát maradj magadnak!” — kiált a lány felé s erre felébred.

Ahogy felkapja fejét az asztaltól beledöngöl szemébe: Apja, anyja testvérei egykörben és imádkoznak: „Oltalmad alá futunk Istennek Szent Anyja.”

S a haranglábon zengi a harang: Bim, bam, Áve Mária...

Ezalatt az idő alatt elgondolja, hogyha az inasok számára is volna olyan internátus, mint a diákoknak, nem lennének annyi kísértéseknek kitéve, mint ő volt.

És éjjel e gondolatot aludt el, hogy lesz, mert lennie kell!

Így kívánja az aranyfenék. A mesterség igazi aranyfenéke: a becsület, a tisztas ipar s a magyar mester ember régi hírneve, amikor derék mester né asszonyok gyerekeként szerették és nevelték az inasokat.

— VÉGE. —



Szent Anna tisztelete című, kultuszfüzetünk megjelent. A régebbi rendeléseket a napokban továbbítjuk, hogy Szent Anna ünnepe előtt a kilencedet már meg is kezdhessék kedves Olvasóink. Szent Anna tisztelete meglepően el van terjedve magyar népünk körében. Az a reményünk, hogy ezzel a kultuszfüzettel sikerül alaposabban elmélyítenünk a ragasz-

kodást Jézus Krisztus Nagyanyjához, vak lakói ne feledjék meggyéküket és s feleslegessé tennünk egy határ ponyvaterméket.

Előjárók Aranykönyve címen már nyomás alatt van Szent Bonaventúra De sex alis Seraphim c. híres nevelési munkája. Elsősorban szerzetes-előjáróknak szánta a szent szerző, de minden nevelő aranyigazságokat talál a könyv szavaiban. Ára 4.— P.

A címváltozás gyakoribb ma, mint bármikor. Részben a kiüritésekkel, részben a katonáskodásokkal kapcsolatban egyre több címváltozással nem tudunk mit kezdeni. Nem elég, ha az új címet jelezzük csupán, hanem pontosan meg kell jelölnünk eddigi lakóhelyünket is. Olyan nagy táborban, mint a Magyar Baráté, igen sok egynevéű előfizető is akad. Fal-

vak lakói ne feledjék meggyéküket és házszámukat is jelezn!

A Hordozható Máriáról nagyobb cikkben közlünk ismertetést. Kérjük a Mária-gondozókat és a Mária-lányokat, s mindazokat, akik bővebbet tudnak a Hordozó Máriáról, olvassák el azt a tanulmányt, s írják meg a Magyar Barát szerkesztősége, Gyöngyös címre, miben tér el falvaikban a szobor tisztelete, a Mária-dajkaság és a Mária-lányok, legények, fáklyások, lobogósok intézménye, mit tart a nép a szoborról, milyen hiedelem, legenda, vagy szóbeszéd él a nép ajkán. Nagy jót tesz vele, aki nem restelli a tollat kezébe venni, s megírni a helyi szokásokat. Előre is fizesse meg a jó Isten vállalkozásukat!



#### HALOTTAINK:

Gárdonyi Dezső szegedi tanító a keleti fronton.  
Kistar Ilona Magyarkanizsa.  
Márton Jánosné Halád.  
Várszegi Emilné Pécs.  
Bognár Mátyásné Magyarkanizsa.  
Paroda Andor Kassa.  
Adorján Katalin Sóshartyán.  
Szabó Teréz Adorján.  
Körmöczy Mihály Adorján.

Kedves Olvasóinkért és terjesztőinkért minden hónap első szombatján reggel 7 órakor szentmisét mondunk a Gyöngyösi Fájdalmas Szűzanya kegyoltáránál. Lélekben mindannyian kapcsolódjunk Jézus kereszttáldozatába ezen a napon, s egy szívvel, egy lélekkel ostromoljuk a mennyel Atyát bocsánatért, békéért, minden szükségünkért!

Elhunyt előfizetőinkért havonta két misét mutatunk be! Nyugodjanak békében!